

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX OCTOBER - SPALIO 12, 1995 Nr. 38

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VĖL PRISIKĖLUSI GYVENTI

Lietuvos Garbės generalinio konsulo Vytauto ČEKANAUSKO kalba, pasakyta Tautos dienos šventės minėjime Los Angeles, 1995.09.17

(Pabaiga. Pradžia Nr.37)

Taip, greitas ekonominis pagerėjimas neįvyko, bet joks rimtai galvojantis žmogus to ir negalėjo tikėtis. Šis amžius tai ne stebuklų amžius. Mes be kitų pagalbos patys ant kojų neatsistosisime. Mums reikia užsienio investicijų. Jos yra vienas iš raktų į Lietuvos ekonominę prisikėlimą. Tačiau vakariečiai taip lengvai nesibeldžia į duris, kad juos įsileistume; mes turime stengtis laimėti jų pasitikėjimą. Lietuva pasižadėjo eiti ekonominių reformų keliu. Tą kelią ji turi plėsti jeigu nori, kad pasaulis investuotų į stabilią ir augančią krašto ekonomiką.

Nei privatus nei valstybinis sektorius neišvengia pastabų iš šalies. Užsienio specialistai bando mus įspėti, kad, stiprėjant konkurencijai ir didėjant pasirinkimui, kompanijų išlikimas priklausys nuo to, ar jos sugebės tiekti prekes ir paslaugas, taip kaip reikia įmonėms. Be išimties kiekvienas užsienio patarėjas primena būtinybę, kad mes turime išmokyti patys sau padėti. Mes turime išmokyti vaikščioti, prieš pradėdami bėgti. Gi kai kurie mūsų pareigūnai, sako jie, nori iš karto bėgti – deja, ne tuo, o karjeros takeliu.

Bet ne viskas Lietuvoje yra taip tamsu ir juoda. Yra ir gražių pavyzdžių, kaip gerai veikiančios įmonės plečia savo veiklą, sėkmingai randa rinką savo produktams Lietuvoje ir užsienyje. Kur kapitalas nepalieka krašto, bet dirba vietoje jo naudai. Eksportas ir importas Lietuvoje didėja – reiškia kas nors yra

pozityviai veikiamas. Deja, pasisekimus nustelbia neigiamūs pavyzdžiai: tai sunki ūkininkų būklė, trūkumai bankininkystės srityje, korupcija, nusikalstamumas.

Nuo tokių problemų išsprendimo ir priklausys, kaip tvirtai ši po vytautinę Lietuvą pasirodys esanti stipri viduje, ir kaip greitai sugebės ji grįžti į Vakarų pasaulį. Dabar jų sprendimo tikimasi tik iš naujo Seimo, kurio rinkimams jau dabar pradėdama ruoštis. Bet ar naujasis Seimas bus pajėgus įnešti pragydrulių į Lietuvos padangę?

Tikėjimas ateitimi ir pastangos įgyvendinti demokratinį principą Lietuvoje tai didžiausia mūsų tautos viltis šiandien. Todėl kiekvieno Lietuvos piliečio šventa pareiga yra ne tik remti bet ir pasinaudoti demokratijos suteikta viena iš svarbiausių dovanų – rinkti tautos atstovus, kurie jį atstovautų aukščiausiam valdymo organe – Seime.

Užsienio Lietuviai su susirūpinimu žiūri į pastebimus apatijos ženklus Lietuvoje. Jei apklausinėjimų duomenys yra bent kiek teisingi, šiandien net trečdalis turinčių teisę balsuoti Lietuvos piliečių rinkimuose nedalyvauja. Tai skaudus reiškinys. Politiniai vienetai turėtų atkreipti rimtą dėmesį į tokią situaciją ir pateikti rinkėjams programą, kurios ne tik patrauktų jų dėmesį, bet gautų ir pritarimą. Sakyti tik, kad aš noriu geresnės Lietuvos – neužtenka. Sakoma, kad geras noras ir pragaras buvo grįstas.

Susidomėjimas ateinančiais rinkimais Lietuvoje rodo pagyvėjimo ženklą ir tarp užsienio lietuvių. Vis dažniau pasigirsta jų tarpe priekaištai, kad jiems bus sunku dalyvauti rinkimuose, ir kad tai daranti arba planuojanti dabartinė valdžia.

Čia reikia pasakyti, kad rinkimų tvarka yra nustatyta rinkiminės komisijos. Teisę balsuoti turi visi Lietuvos piliečiai turintys galiojančius naujus Lietuvos Respublikos pasus. Dėl užsienio lietuvių, tai statistika rodo, kad praėjusiuose Seimo ir prezidento rinkimuose teisę balsuoti turėjo apie 2,100 lietuvių gyvenančių Jungtinėse Amerikos Valstijose. Tai tik apie vienas trečdalis lietuvių kilmės asmenų, dalyvavusių paskutiniuose JAV Lietuvių bendruomenės tarybos rinkimuose. Tad kur yra tie tūkstančiai kuriuos skaičiuojame ir mes ir jie? Kas jiems neleisdžia dalyvauti rinkiminiame procese?

(Nukelta į 5 psl.)

Ambasadorius A. Simutis su žmona, kun. G. Kijauskas S.J. ir A. Malėnienė. V. Bacevičiaus nuotr.

LIETUVOS PILIETYBĖS ĮSTATYMO PAKEITIMO BEI PAPILDYMO KLAUSIMAS

ALTO atstovo prof. dr. Jono Genio iš Vilniaus pranešimu, LR prezidentas Algirdas Brazauskas 1995 m. rugsėjo 14 d. dekretu pateikė LR Seimui skubos tvarka svarstyti Pilietybės įstatymo pakeitimo, papildymo bei įgyvendinimo tvarkos projektus. Pirmas projektas yra keturių puslapių, o antrasis dviejų puslapių prezidento yra pateiktas, atsižvelgiant į anksčiau prezidento dekretu paskirtos komisijos pasiūlymus.

Pažymėtinas šio projekto pirmasis straipsnis apie Lietuvos Respublikos piliečius, būtent:

"Lietuvos Respublikos piliečiai yra:

1) asmenys, iki 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos pilietybę, ir jų vaikai (jeigu jie neregistravo iš Lietuvos);

2) asmenų, turėjusių Lietuvos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., vaikai, jeigu jie neįgijo kitos valstybės pilietybės;

3) asmenys, 1919 m. sausio 9 d. – 1940 m. birželio 15 d. nuolat gyvenę dabartinėje Lietuvos Respublikos teritorijoje, taip pat jų vaikai ir vaikaičiai, jeigu jie šio įstatymo įsigaliojimo dieną nuolat gyveno ir šiuo metu gyvena Lietuvoje ir nėra kitos valstybės piliečiai;

4) lietuvių kilmės asmenys, gyvenantys užsienio valstybėse, kurie išvyko iš Lietuvos teritorijos iki 1918 m. vasario 16 d. ir neįgijo kitos valstybės pilietybės;

5) asmenys, iki 1991 m. lapkričio 4 d. įgiję Lietuvos Respublikos pilietybę pagal Pilietybės įstatymą, galiojusį

iki šio įstatymo priėmimo:

6) kiti asmenys, kurie įgijo Lietuvos Respublikos pilietybę pagal šį įstatymą.

Asmenims, nurodytiems šio straipsnio pirmos dalies 1 punkte, pasirinktinai išduodami Lietuvos Respublikos piliečio pasai arba pagal šio įstatymo 17 straipsnį teisės į Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinantys dokumentai."

Kitų straipsnių pakeitimai paliešti tik dalinai. Papildomai apibūdinamos teisės dėl Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimo, būtent:

"Teisė į Lietuvos Respublikos pilietybę neterminuotai išsaugoma:

1) asmenims, iki 1940 m. birželio 15 d. turėjusiems Lietuvos pilietybę, ir jų vaikams (jei jie neregistravo iš Lietuvos);

2) lietuvių kilmės asmenims, gyvenantiems užsienio valstybėse.

Lietuvių kilmės asmeniu laikomas asmuo, kurio tėvai ar seneliai, arba vienas iš tėvų ar senelių yra lietuviai ir pats asmuo pripažįsta, kad laiko save lietuviu.

Asmenims, kuriems išsaugoma teisė į Lietuvos Respublikos pilietybę, pagal jų prašymą išduodami šią teisę patvirtinantys dokumentai.

Šie asmenys su savo šeimos nariais gali atvykti į Lietuvos Respubliką be vizų, gyventi Lietuvoje, netaikant jiems Imigracijos įstatymo reikalavimų, bei iš jos išvykti. Įstatymai gali nustatyti ir kitas šių asmenų teises.

Asmenys, nurodyti šio straipsnio pirmosios dalies 1 (Nukelta į 10 psl.)

Lietuva – kryžių žemė.

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVĄ DOMINA AZIJOS ŽEMYNŲ RINKA.** Praėjusį savaitgalį į Lietuvą sugrįžo šalies vyriausybinių delegacijų, per savaitę aplankiusių šešias Azijos žemyno valstybes. Antradienį Vyriausybės rūmuose vykusioje spaudos konferencijoje Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius sakė, kad tai labai perspektyvi Lietuvai rinka su dinamiškai augančia ekonomika. Be to, šis regionas importuoja labai daug maisto produktų ir tai atveria mūsų šaliai naujas galimybes išplėsti maisto produktų eksportą.

A. Šleževičius taip pat pranešė, kad beveik visose aplankytose valstybėse susitarta, kad jos taip pat artimiausiu metu atsiųs į Lietuvą savo delegacijas glaudesniems ryšiams užmegzti.

Lapkričio pradžioje į Lietuvą atvyks Indijos ekonominė delegacija, kurioje bus transportininkai, verslininkai, bankininkai, atitinkamų ministerijų pareigūnai. Juos ypač domina Klaipėdos uosto ir buvusio Zoknių karinio aerouosto galimybės tranzitu per Lietuvą pervežti Indijos prekes. Klaipėdos uostas domina ir Kazachiją, nes jis jau dabar yra vienas didžiausių Kazachstano prekių tranzito uostų.

• **AR GRASINIMAI – OFICIALI RUSIJOS POZICIJA?** Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius abejoja, ar iš Rusijos pasigirdę grasinimai Baltijos valstybėms dėl stojimo į NATO, atitinka oficialią Rusijos poziciją.

"Spaudimams nepasiduosime ir savo nuostatos nekeisime", – sakė jis, pabrėždamas, kad Vyriausybės poziciją į tai visiškai atitinka Užsienio reikalų ministerijos sekretoriaus Albino Januškos pareiškimas.

Kaip jau buvo skelbta, Albinas Januška pareiškė, kad Rusijos grasinimai nedelsiant įvesti į Baltijos šalis kariuomenę, jeigu jos bus priimtos į NATO, yra "vienas rimčiausių grasinimų", skelbtų Lietuvai po 1991 metų, kuriuo siekiama apriboti Lietuvos suverenitetą savarankiškai spręsti savo valstybės saugumo ir užsienio politikos reikalus".

Pasak Albino Januškos, laikraštyje "Komsomolskaja pravda" paskelbtas Rusijos ginkluotųjų pajėgų generalinio štabo parengtas "Pagrindinių naujos Rusijos gynybos doktrinos principų" variantas gali būti propagandinis triukas, sutampantis su NATO paskelbta plėtimosi studija.

• **OPOZICIJA NENORI MATYTI EKONOMIKOS LAIMĖJIMŲ.** "Prasideda dar vienas šeštosios Vyriausybės išbandymo etapas", – antradienį Vyriausybės rūmuose vykusioje spaudos konferencijoje sakė Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius, komentuodamas Lietuvos konservatorių rengiamą interpeliacijos Vyriausybės vadovui tekstą, kuris turi būti parengtas per dešimt dienų ir pateiktas Seimo nariams pasirašyti.

Tačiau, A. Šleževičiaus nuomone, tai tik vienas iš dabar vykstančio politinio žaidimo elementų, kurio tikslas nukreipti dabartinės Vyriausybės dėmesį į antraeilius dalykus ir visuomenės dėmesį nuo teigiamų poslinkių Lietuvoje, nes, pasak premjero, užsienio valstybių vadovai gerai vertina šalies ekonomikos laimėjimus.

• **A. BRAZAUSKAS: LIETUVOS PASIENYJE DAR DAUG NETVARKOS.** Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas tradiciniame pirmadienio interviu Lietuvos radijui pareiškė, kad Lietuvos sienų apsaugoje ir muitinių darbe yra labai daug tvarkytinų dalykų. A. Brazauskas tuo įsitikino praėjusį savaitgalį lankydamasis Lietuvos ir Lenkijos pasienyje.

Jo nuomone, būtina tobulinti pasienio kontrolę, tam reikia skirti žymiai daugiau lėšų iš valstybės biudžeto. Tačiau, yra vienas didžiausių pasaulyje, – teigiama Statistikos departamento leidinyje "Lietuvos moterys ir šeima", skirtame ketvirtajai Pasaulinei Jungtinių Tautų konferencijai moterų klausimais.

Praėjusiais metais šalies gyventojai vidutiniškai gyveno 68,7 metų (vyrų – 62,8, moterų – 74,9 metų).

Nerimą kelia vis didėjantis vyrų ir moterų vidutinės gyvenimo trukmės skirtumas. 1980 m. jis buvo beveik 10, o 1994 m. – jau net 12 metų.

Pasak statistikų, šalyje susidarė kritiška demografinė padėtis – moterų yra apie 200 tūkst. daugiau negu vyrų ir šis skirtumas neišsilygina jau 26 metus. Nors berniukų gimsta daugiau negu mergaičių, to nepakanka santykiui tarp lyčių pagerinti. Šių metų pradžioje Lietuvoje gyveno daugiau kaip 3,7 mln. gyventojų. Iš kurių 52,8 proc. sudarė moterys.

• **IZRAELIO VISUOMENINĖS ORGANIZACIJOS TURI PRIEKAIŠTŲ LIETUVAI.** Izraelio pareigūnai prieštarauja Lietuvos siūlymui pasirašyti dvišalę teisinę pagalbos sutartį, teigdami, kad jos funkcijas atlikti gali abiejų valstybių pasirašytos tarptautinės konvencijos, – sakė spaudos konferencijoje Vilniuje iš Izraelio grįžęs Seimo kancleris Neris Germanas. Tačiau, jo žodžiais, konvencijos neatlieka sutarties vaidmens – mat yra pasitaikę atvejų, kai teisinė pagalba Lietuvai nebuvo suteikta. Iš pokalbių su Izraelio teisingumo ministru David Libai, Kneseto pirmininko pavaduotoju Dovu Šilanskiu, URM pareigūnais Neris Germanas padarė išvadą, kad abiejų valstybių santykiai pasisuko teigiama vaga, tačiau visuomeninės organizacijos pareiškė nemažai priekaištų Lietuvai. Daugiausia – dėl nekilnojamojo turto grąžinimo.

• **SEIMO NARYS R. OZOLAS KREIPĖSI Į LIETUVOS PREZIDENTĄ.** Romualdo Ozolo teigimu, daugiau kaip prieš

Etninis valymas

Etninis valymas, skaudžiai iškilęs buvusioje Jugoslavijoje, pasaulio istorijoje nėra naujas dalykas. Didesnės tautos, nugalėjusios mažesnes kaimynes, visada bando jas išnaikinti, priversti pasitraukti iš buvusių žemių ar nutautinti. Buvusios Sovietų Sąjungos ideologas, komunistų partijos politinio biuro narys Suslovas tokį tautos "valymą" buvo išreiškęs posakiu: "Lietuva bus, tik nebus lietuvių".

Buvusioje Jugoslavijoje tautinį valymą vykdė serbai Kroatijoje ir Bosnijoje, o kroatai tą patį darė Serbijos miestuose ir kaimuose. Olandijos batalijono vadas Jungtinių Tautų taikos priežiūros kariuomenėje, pulkininkas Thomas Karremans liepos 23 d. atidengė, kad Bosnijos kariai musulmonai, pasitraukdami iš serbų puolamų Srebrenica apylinkių, sudegino apie 200 serbų kaimų.

Prezidento nuomone, didesnę atsakomybę dėl sienos apsaugos turėtų prisiimti ir jos tarybose dirbantys žmonės, ypač muitininkai.

Respublikos Prezidentas apgailestavo, be kita ko, kad per Lietuvą į Vakarų Europą pravažiuoja nemažai migrantų. Pasienio tarnybos, sakė jis, privalo užkirsti kelią šiam srautui.

A. Brazauskas kritikavo Muitinių departamento darbą. Jis pageidavo, kad tam būtų skirta daugiau lėšų, kurios, Prezidento nuomone, labai greitai grįš į valstybės biudžetą. Ta proga jis priminė, kad šiemet į valstybės biudžetą Muitinės departamento surinko apie vieną milijardą litų maito mokesčio.

• **OPOZICIJA RENGIA NEPASITIKĖJIMO VYRIAUSYBE PROJEKTĄ.** Per dešimt dienų Lietuvos konservatoriai parengs "argumentuotą interpeliacijos Vyriausybės pirminkui tekstą". Pareiškė pirmadienį spaudos konferencijoje dešiniosios opozicijos lyderis Vytautas Landsbergis. Po to bus renkami Seimo narių parašai.

V. Landsbergis tikisi, jog konservatorių iniciatyvą dėl interpeliacijos parems visos dešiniosios partijos. Jis priminė, kad griežtą pareiškimą dėl korupcijos valdžios struktūrose ir dėl Vyriausybės vaidmens kuriant koruptuotas sistemas praėjusią savaitę padarė Krikščionių demokratų partija. Tai labai reikšmingas dokumentas, sakė Vytautas Landsbergis. Jo nuomone, interpeliaciją galėtų palaikyti ir socialdemokratų frakcija, jau anksčiau kėlusį nepasitikėjimo Vyriausybe klausimą.

"Manau, kad valdančiai partijai teks apsispręsti, ar skęsti kartu su Adolfu Šleževičiumi, ar priimti kitokį sprendimą", sakė V. Landsbergis.

• **LIETUVOJE GILĖJA DEMOGRAFINĖ KRIZĖ.** Lietuvos gyventojų vidutinė gyvenimo trukmė – viena trumpiausių Europoje, o skirtumas tarp vyrų ir moterų gyvenimo trukmės mėsės! pateikti jo kaltinimai Vyriausybei yra teisingi. Tokią išvadą padaryti leidžia faktas, kad iki šiol jis nesulaukė nei kaltinimų paneigimo, nei veiksmo, inicijuojančio procesą prieš jį. Tai Ozolas sakė ketvirtadienį spaudos konferencijoje, paskelbęs kreipimąsi į Lietuvos Prezidentą Algirdą Brazauską. Ministro Pirmininko Adolfo Šleževičiaus pareiškimus pavadinęs "partietiška lėkštais ir neteisingais", R. Ozolas pareikalavo Prezidento "aiškiai atsakyti, kaip sustabdyti korupciją ir valstybės alinimą". Parlamentaras norėtų, kad Prezidentas atsakytų, kodėl "marinamas Būtingės naftos terminalas, žlugdoma Mažeikių akcinė bendrovė "Nafta", o potencialūs investuotojai siučiami į Klaipėdos eksporto ir importo terminalą".

• **LIETUVOS BANKININKYSTĖS SISTEMA STABI, – TEIGIA KAZYS RATKEVIČIUS.** Ketvirtadienį Lietuvos bankų įvykusioje spaudos konferencijoje jo valdybos pirmininkas Kazys Ratkevičius dar kartą patvirtino, kad Lietuvos bankininkystės sistema – stabili. Jo duomenimis, komerciniai bankai šiuo metu turi apie 87 mln. litų perteklinių lėšų ir grynųjų pinigų krizės neįjaučia. Lietuvos banko užsienio valiutos atsargos irgi didėja stabiliai – jų šiandien yra sukaupta 740 mln. JAV dolerių.

K. Ratkevičius paneigė, kad bankrutavę bankai indėlininkams yra skolingi milijardines sumas. Pasak jo, bankrutavę komerciniai bankai (be "Lietuvos verslo" ir "Balticbank" bankų) rugsėjo 1 d. gyventojams buvo skolingi 51 mln. litų, iš jų 21 mln. litų – smulkiems indėlininkams, turėjusiems sąskaitas iki 5 tūkst. litų. Tokių, nedidelių santaupų neatgavusių, žmonių yra 9907, tačiau bankrutavę bankai dabar sąskaitose turi apie 7 mln. litų ir ši suma didėja, todėl, K. Ratkevičiaus nuomone, yra vis didesnė tikimybė, kad indėlininkai pinigus atgaus.

ELTA

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

Jis pridėjo, kad "tenai sunku pasakyti, kurie yra geri žmonės ir kurie – blogi". Buvo žudynių bei prievartavimų. Nusikaltimus vykdė ne tik serbai, bet ir bosniečiai. Lai kraštis "The New York Times" rašė, jog prancūzų kariuomenės žiniomis, Sarajeve patys musulmonai šaudė į savo žmones. Jungtinių Tautų gen. sekretoriaus raporte Saugumo Tarybai gegužės 30 d. buvo pabrėžta, jog Bosnijos kariai padidino aktyvumą "saugiais" paskelbtuose miestuose. Bosnijos kariuomenės Penktasis korpus įsteigė Bihač mieste savo štabą ir savo ginklų sandėlius.

Etninis valymas stipriai pasireiškė Afrikos valstybėse Burundi ir Ruandoje. Žuvo tūkstančiai žmonių, tūkstančiai pabėgo į kaimynines valstybes. Šio šimtme-

čio pradžioje Graikija priverstė pabėgti iš savo žemių turkų kilmės gyventojus. Iš Turkijos išsikraustė apie milijonas graikų. Karas buvo sustabdytas 1923 m. Lausanne sutartimi. Iš Graikijos buvo išvyti 388,000 turkų. Šimtai tūkstančių armėnų, gyvenusių Turkijos žemėse, buvo išžudyti ar priversti bėgti.

Didžiausias etnis valymas palietė ir vokiečių tautą. Apie 8 milijonai vokiečių, gyvenusių Rytų Europoje, paliko savo namus Lenkijoje, Čekijoje. Ypač žiauriai vokiečiai buvo išvežti iš Rytprūsių, kuriuos užėmė rusai. Milijonai kito tikėjimo žmonių turėjo kraustytis iš savo pastogių Indijoje, Pakistane, dabartinėje Bengalijoje, kur iki šių dienų vyksta kovos tarp "mūsiškių" ir kitataučių". Ir mūsų dienomis tebevyksta ginčai, kam turi priklausyti britų valdoma Šiaurinė Airija. Vyksta derybos tarp Izraelio ir palestiniečių. Įtempiamas vyrauja Indijos – Pakistano pasienyje dėl musulmonų tikėjimo žmonių persekiojimo jų žemėse Kašmire. Visiškai sugriautas gyvenimas Libane, kur anksčiau taiklingai gyveno krikščionys maronitai ir musulmonai. Padidėjus musulmonų skaičiui, taiką Libane pakeitė pilietinis karas ir turtingas Beiruto miestas tapo griuvusių krūva.

Yra ir gražių pavyzdžių, kurie rodo, kad ir atskirų tautų žmonės gali gerai sugyventi vienoje valstybėje. Tai Šveicarija ar Belgija, kur gan mandagiai pasiginčija valonai su flamais. Suomijoje gražiai gyvena nemaža švedų kolonija. Tarp baltųjų amerikiečių vis geriau įsikuria vergijon atvežti juodieji amerikiečiai. Šiandien JAV Kongrese jau yra 40 juodų kongresmenų. Kariuomenėje dirba 38 juodi generolai, miestuose vadovauja 306 miestų juodi merai, yra juodas Aukščiausiojo Teismo narys ir jau plačiai kalbama, kad reikėtų išrinkti prezidentu buvusį kariuomenės jungtinio štabo viršininką, juodą generolą Colin Powell. Dar daug liko nesutarimų ir priekaištų, tačiau rasis skirtumas nesukėlė jokių "valymų".

TRUMPAI

• JAV Kongrese didelė balsų dauguma priimtos valstybinės šalpos įstatymo reformos. Šalpa tvarkys valstijų vadovybę, gavusios lėšų iš federalinės vyriausybės. Medicare, federalinė sveikatos programa, irgi reformuojama. Per septynerius metus Kongreso respublikonai planuoja sutaupyti 270 milijardų dolerių.

(Nukelta į 9 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVATEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiuro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

MUMS GIMININGŲ PRŪSŲ
GENOCIDAS

Juozas Žygas

Antrajam pasauliniam karui einant į pabaigą, kada rusų armijos peržengė Lietuvos sieną ir įsibrovė į Rytprūsius, mūsų aistiškuosius gentainius ištiko gal šiame tūkstantmetyje nematyta tragedija. Yra tiesiog nesuprantama ir pasibaisėtina, kad vakariečiai iki šiol kartu su bolševikais į vieną dūdą pučia. Vis tebekalba ir teberašo tik apie nacių žiaurumus. Atrodytų, kad tuos visus žiaurumus naciai ir teisgalvojo. Apie rusų įvykdytus daug didesnius žiaurumus, vakariečiai turi rimtą pagrindą tylėti, kadangi jie viską geriausiai žinojo, toleravo ir tylėjo. Vadinamieji Europos "išlaisvintojai" net Lenkiją, dėl kurios karą prieš Vokietiją pradėjo, paliko visiškai rusų malonei. Nekalbant jau apie tai, kad Baltijos kraštų okupacija tebuvo tik uždaramis lūpomis nepripažįstama. Tad rusai jautėsi pilnai šeimininkais.

Turbūt dar prieš Potsdamo konferenciją, kuri rusams davė laikiną teisę, iki Taikos sutarties, administruoti Karaliaučiaus kraštą, Rusijos planuose jau buvo numatyta tą kraštą amžinai sau pasiglemžti ir, tokiu būdu, turėti gerą ir neužšalantį karinį uostą. Tuo tikslu jie norėjo pirmiausiai kraštą paversti tuščia dykuma, o paskui savaisiais kolonizuoti. Trečiojo Gudijos fronto vadas, armijos generolas Ivanas Černiachovskis, davė kariuomenei įsakymą, kuriuo buvo pradėtas Rytprūsių gyventojų masinis genocidas. Tai nebuvo vien tik žudymai. Jie buvo vykdomi kartu su kankinimais ir prievartavimais. Įsakymas, kuris buvo duotas 1944 m. spalio mėn. 14 d. taip skambėjo: "Dabar mes stovime priešais urvą, iš kurio fašistiniai grobikai mus užpuolė. Mes likime patenkinti tik tada, kai visus juos išnaikinsime. Jokio pasigailėjimo – nesigailėkite nė vieno... Nereikia iš

Raudonosios Armijos kareivių reikalauti, kad jie darytų malones. Jie dega neapykantą ir keršto troškimu. Iš fašistų krašto turi likti dykuma".

O sovietinis propagandistas Ilija Erenburgas (žydas) parašė atsišaukimą į raudonarmiečius, kuriame ragino: "Žudykite! Žudykite! Žudykite! Juk nėra tokio tarp jūsų, kuriam būtų nekalėtų vokiečių. Kalti visi – ir gyvieji ir negimę! Sekite draugo Stalino direktyva visiems laikams sutraukti fašistinį žvėrį jo paties urve. Išprievartaukite vokiečių moteris ir tokiu būdu palaužkite jų rasinį išdidumą. Paimkite jas kaip karo grobį. Žudykite, šlovingieji ir nugalimieji raudonarmiečiai!"

To Černiachovskio įsakymo pasėkos buvo labai žiaurios. Prie Gumbinės vokiečiams pavyko rusus atmušti atgal. Vokiečiai sugrižę gyvų žmonių nerado, o tai ką rado net fronto karius šiurpu nukrėtė. "Dar prieš Nemirkiemį, Sodėnai – Nemirkiemio kryptimi, radom pabėgėlių vilkstinę sunaikintą. Visi vežimai tankų buvo visai sudaužyti. Tai buvo bėgliai nuo Gumbinės (jų tarpe galėjo ir pabėgėlių iš Lietuvos būti). Iš dešinės pusės karčiamos "Weisser Krug", pirmajame kieme buvo vienas gardinis vežimas, prie kurio keturios nuogos moterys vinimis prikalto. Butuose buvo rasta 72 moterų (įskaitant ir vaikus) lavonai. Buvo pakviesta tarptautinė gydytojų komisija (atvyko tik švedai). Padarius tyrimus gydytojai vieningai nustatė, kad visos moterys (įskaitant 8-12 m. mergaites) buvo išprievartautos". Gumbinės apylinkės buvo dar labai lietuviškos; tad tokiu būdu ir daug lietuvių buvo išžudyta. Apie tas žudynes vokiečių karininkai davė paliudymus amerikiečių teismui, tačiau atgarsių nebuvo. Tai taip bu-

Rugsėjo viduryje Kaune vykusiame Lietuvių tautininkų sąjungos tarybos posėdyje, kuriame dalyvavo ir į miestų bei rajonų tarybas išrinkti partijos nariai, atsiliepta į Z. Butkaus straipsnį "Jei opozicija gauna paramą iš svetur...", išspausdintą "Kultūros baruose", o vėliau aptartą "Lietuvos rytė". Straipsnyje buvo teigiama, kad 1924-1926 metais tautininkų leidinius "Tautos vairą" ir "Lietuvį" rėmė sovietai, o partijos vadovai A. Smetona, V. Krėvė ir A. Voldemaras nuo 1922 metų užsienio ir vidaus politikos klausimus aptardavo su SSRS pasiuntiniais Lietuvoje.

Pasibaigus posėdžiui buvo surengta spaudos konferencija. Joje sąjungos pirmininko pavaduotojas Leonas Milčius sakė, kad tautininkai patys domisi savo praeitimi ir šių metų pavasarį vykusiame suvažiavime buvo sudaryta grupė, nagrinėjanti Tautininkų sąjungos istoriją. Jo nuomone, šis straipsnis yra prasidėjusios rinkiminės kampanijos pavyzdys, kuriuo siekiama sukompromituoti tautininkus, o ne atskleisti objektyvią istorinę tiesą. Seimo narys kalbėjo, jog tautininkai yra neparankūs ne tik LDDP, kurios valdymą jie jau ne kartą įvertino kaip žalingą, bet ir didžiosioms dešiniosioms partijoms, pasiruošusioms skubiai keisti Konstitucijos 47-ąją straipsnį dėl žemės pardavimo užsieniečiams, ne visiems patinka jų nuostata dėl opozicijos lyderio. Pasak jo, spekuliuojant istoriniais faktais, norima nukreipti dėmesį nuo šalį apėmusios korupcijos, R. Ozolo pareiškimo.

Partijos pirmininkas Rimantas Smetona kalbėjo dar griežčiau. Jis sakė nesuprantas, kodėl šis straipsnis paskelbtas tik dabar, o ne prieš dvejus metus, nors medžiagą istorikas turėjo jau tada. Jis nelaiko rimtais dokumentais rusų diplomatų prisiminimų, dienoraščių, pokalbių, todėl apskritai abejoja istoriko daromų išvadų moksliskumu ir pagrįstumu. Tai gi, tautininkų vadovo nuomone, šis straipsnis – tai politinis užsakymas.

Spaudos konferencijoje tautininkai pasisakė dar dviem partijai svarbiais klausimais: žemės pardavimo užsieniečiams ir dėl opozicijos lyderio bei dešiniųjų vienybės. Tautininkai pasisako prieš minėto Konstitucijos straips-

vo "išlaisvinta" Europa, kurios sukakčiai paminėti buvo kviečiami ir Lietuvos atstovai. Praėjusiais metais, minint šį prūsų genocidą (negalint žudynių vietų aplankyti), spalio 14 d. į Nerį ir Nemuną buvo paleista daug vainikų.

TAUTININKAI
RUOŠIASI RINKIMAMS

Eividas Radvila

nio keitimą ir siūlo palaukti, kol bus baigta žemės reforma, žemė sugrąžinta tikriesiems savininkams, kai susidarys žemės rinka. Be to, L. Milčiaus nuomone, ši pataisa sudarytų prielaidas LDDP pergalei ateinančiuose rinkimuose. Tautininkai taip pat pasisako prieš skubotą Lietuvos stojimą į Europos Sąjungą ir ragina prieš tai patiems išlipti iš korupcijos, skurdo ir nusikalstamumo liūno, o jau po to galvoti apie žemės pardavimą užsieniečiams beiėjimą Europon. Tautininkų nuomone, narystė Europos Sąjungoje yra tik priemonė geresniam gyvenimui pasiekti, o ne Lietuvos politikos tikslas. Jau kiek anksčiau R. Smetona yra sakęs, kad Lietuvos narystė Europos Sąjungoje Lietuvai neatneš jokių saugumo garantijų. Jis tvirtina, jog tai puikiai supranta ir Rusija, kuri abejoja tokiu žingsniui, tačiau nepaprastai priešinasi Lietuvos siekiams įstoti į NATO.

Tautininkų vadovas taip pat pasisako prieš Lietuvos dalyvavimą programoje "Bendradarbiavimas taikos labui" bei Jungtinių Tautų taikos palaikymo misijose. Šią programą jis net pavadino labai sėkminga tarptautine diversija. Pasak jo, atsiskius šių pastangų, Lietuvai reikėtų stipriau siekti narystės NATO bei labiau rūpintis savo kariniu pajėgumu – tam tikslui kasmet turėtų būti skiriama po 10 nuošimčių valstybės biudžeto. (Pastaruoju metu skiriama daugiau kaip dvigubai mažiau). Jis taip pat mano, kad visos Rytų

Europos valstybės į NATO turėtų būti priimtos vienu ypu.

Kalbėdamas opozicijos lyderio klausimu, L. Milčius pažymėjo, jog dešiniosioms partijoms šiuo metu niekas nevadovauja, todėl tautininkai ieško žmogaus, kuris galėtų suburti ir pakviesti jas visas prie bendro stalo. R. Smetonos teigimu, konservatorių partijos vadovas V. Landsbergis, nors ir yra moralinis lyderis, tačiau nepelnytai tituluojamas opozicijos vadovu, kadangi nėra gavęs tų partijų igaliojimų, partijos nesusirenka pasitarti net svarbiausiais klausimais. L. Milčius taip pat sakė, kad tautininkai parems tą asmenį, kuris suvienys dešiniąsias partijas, tokios paramos susilauktų ir V. Adamkus, jei jis ryžtųsi sutelkti dešiniuosius.

Jau kiek anksčiau tautininkai buvo pareiškę, kad jų sąjunga yra pasiryžusi sutelkti opozicines Lietuvos politines partijas į bendrą bloką, kuris būtų pajėgus įveikti LDDP. Tautininkai norėtų, kad opozicinės partijos rinkimams ruošųsi vienu sąrašu, kuriame būtų V. Adamkus, V. Landsbergis, R. Ozolas, A. Sakalas, S. Pečiūnas. Jei tai nepavyktų, tautininkai norėtų sutelkti vidurio jėgų bloką ir tikisi, kad jis susilauks plačios rinkėjų paramos. Tuo pat metu tautininkai pabrėžia, kad jiems nepriimtinas toks giminingų partijų diktatas, kai koaliciją bandoma sudaryti tik rankų pakėlimu. Tai iššaukia mažesniųjų partijų norą ginti savo savarankiškumą – mano R. Smetona.

- er -

BENDRUOMENĖS TARYBOS SESIJA

JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos metinė darbo sesija įvyks 1995 spalio 14-15 dienomis St. Petersburge, Floridoje. Sesijos ruošimo darbais rūpinasi komitetas, kuriam pirmininkauja Albinas Karnius. Darbotvarkėje, šalia Krašto valdybos ir LB institucijų pranešimų bei einamųjų reikalų, nemažai laiko bus skirta diskusijoms apie šiandieninę JAV Lietuvių Bendruomenės paskirtį, Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV LB Komisiją ir 1996 m. PLB Seimo paruošiamuosius darbus.

Sesija vyks Holiday Inn Sun Spree Resort (5250 Gulf Blvd., St. Pete Beach, Florida 33706). Tarybos posėdžiai prasidės šeštadienį 9 val. iš ryto ir baigsis sekmadienį 5 val. po pietų. Priešsesijinis

JAV LB Tarybos Visuomeninių Reikalų komisijos posėdis įvyks penktadienį, spalio 13 d. 2:30 val. p.p., kuriame yra numatytas simpoziumas tema "Lietuva išeivijoje, išeivija Lietuvoje". Posėdžiuose yra kviečiami dalyvauti visi lietuviai, laisvais klausytojais.

JAV Lietuvių Bendruomenės 70 narių Tarybai vadovauja trejiems metams rinktas nuolatinis penkių asmenų prezidiumas: pirmininkas Dr. Zigmas Brinkis, vykdomoji vicepirmininkė Angelė Nelsienė, vicepirmininkai Violeta Gedgaudienė ir Vytautas Vidugiris ir sekretorius Antanas Polikaitis. Prezidiumo adresas yra: 2612 Aberdeen Ave. Los Angeles, CA 90027 Tel. ir faksas (213) 663-4998

"DIRVA": SENUOSIUS IR NAUJUOSIUS PUSLAPIUS BESKLAIDANT

Leonas MILČIUS, Seimo narys,
Lietuvių tautininkų sąjungos vicepirmininkas

Šiomet gruodžio penkiolikąją sukanka 80 metų, kai Jungtinėse Amerikos Valstijose, Clevelande buvo pradėtas leisti savaitraštis "Dirva". Ir iki šių dienų verčiamos vis naujos lietuvių tautinės minties vagos.

Nedaug yra Lietuvoje žmonių, kurie nuolat skaitytų dabartinę "Dirvą". Dar mažiau besurastume tokių, kurie gerai prisimena ankstesniąją. Ačiū Amerikos Lietuvių tautinei sąjungai, kad jos dėka jau kelinti metai turiu retą galimybę skaityti šį itin įdomų laikraštį. O prieš kurį laiką buvau labai maloniai nustebintas, kai mano kaimynas – raudondvardietis tautininkas Antanas Vytautas Čeponis atnešė "Dirvos" numerį, išleistą 1939 metais, nors jau gerokai pageltusį ir apsitrynusį. Laikraštį tuo metu redagavo jo giminitis K.S. Karpis.

Nors "Dirva" skiriama Amerikoje gyvenantiems lietuviams, bet dauguma joje skelbiamų straipsnių yra nepaprastai įdomūs ir mums, gimtajame krašte gyvenantiems. Dėl okupacijos laikų "geležinės uždangos" mes taip mažai nežinojome apie

užsienyje gyvenančius lietuvius, jų rūpesčius ir planus, jų sukurtas neįkainojamas mokslo ir kultūros vertybes. Tūkstančiai mūsų tautiečių Lietuvos nepriklausomybės atkūrimui paskyrė savo gyvenimą, darbą, lėšas. Todėl į mūsų rankas patenkantis kiekvienas senosios, dar ikikarinės "Dirvos" numeris atskleidžia daugybę visai netikėtų atradimų. O naujausieji šio laikraščio puslapiai skatina su daug didesne atsakomybe ir meile žvelgti į savo tėvų žemę, greta esančius žmones ir jų gerus darbus. "Dirva" informuoja, pataria ir pamoko; kartais net aštrokai, bet geranoriškai pabara.

Jokiu būdu nemanau, kad šiame straipsnyje palyginęs du laikraščio numerius, atskleisčiau visą "Dirvos" turinį. Tačiau labai džiaugsiuos, jeigu mano apmąstymai ką nors pasakytins giliau pasidomėti, kas jos puslapiuose išsakyta. Juose randame išsamiausią tautinės veiklos kroniką, gilią išeivijos gyvenimo apžvalgą, visapusišką tarptautinių įvykių analizę.

Taigi pavartykime 1939 ir 1995 metų "Dirvos" numerius:

**"Dirva", 1939 m. lapkrit.
– Nov. 24 Cleveland, Ohio.
No. 47. Kaina 5 c. Red.
K.S. Karpis**

1939-ieji – didžiųjų nelaimių pradžia. Jau pasirašyti slaptieji protokolai. Azijietiškos ordos veržiasi į Lietuvą. Ispanijos antrasis pasaulinis karas. Širdis jaučia artėjančią katastrofą, o pragmatistinis protas dar viliasi: "jeigu piktas šuo ir įkas, bet gal nepapjaus". Viliasi ir laukia.

Tų metų "Dirvos" temos – svarbiausieji pasaulio įvykiai: buvusiam Kauno burmistrui Antanui Merkiui pavesta sudaryti naują Lietuvos vyriausybę, Vilnius grįžo Lietuvai, bet sovietų kariuomenė jau įsikūrė mūsų žemėje. Laikraštis tęsia ir savo tradicines rubrikas: "Darbai", "Iš Lietuvos laikraščių", "Pensilvanijoje", "Dirvos" jubilėjaus vėjus", "Lietuvos miesteliai", "Vilniaus istorijos trupiniai", "Vietinės žinios", "Per tvorą pasižvalgus". Dar keli didesni straipsniai, nuotraukos, piešiniai, reklamos, skelbimai. Margas kaip genys, kaip ir pats gyvenimas – tas didelio formato aštuonių puslapių "Dirvos" numeris. Ilgai tektų kalbėti, norint perteikti Onos Karpinės straipsnio "Kelionė po mūsų Lietuvą", aprašančio išpūdžius, patirtus autorei lankantis Ramygaloje, turinį. Ir po daugelio metų išlieka įdomus P.J. Žuro straipsnis

"Vincas Kudirka – Kapsas", skirtas didžiojo Daktaro 40-osioms mirties metinėms. O profesorius Steponas Kulpaila straipsnyje "Vilniaus kraštas" aprašo šią tada nedaugeliui tepažįstamą žemę, jos miestelius ir kitas įdomesnes ypatybes.

Skaitytai šį laikraščio numerį ir tik stebiesi, kiek daug gražių vilčių būta, kiek naiivių iliuzijų puoselėta, matyt, net nesitikint, kad artėjanti negandų naktis bus tokia ilga ir kraupi. Bendrą laikraščio nuotaiką ir stilių atskleidžia pateikiamos ištraukos, kurių kalbą tik šiek tiek taisėme, pritaikydami prie mūsų dienomis vartojamų normų:

"Nuskandintas 151 laivas! – Per penkias dienas Šiaurės jūroje ir Anglų pertakoje paskandinti 25 laivai. Trys nuskendo nuo submarinų (povandeninių laivų – L.M.), kiti – nuo minų. Tarp jų yra ir vienas Lietuvos laivas – "Kaunas", 1521 tonų. Keli laivai iš neutralių šalių, bet dauguma nuskandintų – britų laivai."

"Maskva grąšina Suomijai. – "Pravda" rėkia, kam suomiai atsisako išileisti Sovietų kariuomenę į savo žemę ir įrengti karo stovyklas, nenori "sudaryti draugingų santykių".

"Sovietų kariuomenės daliniai Lietuvoje. – Kaunas, lapkričio 16 d. – Sovietų kariuomenės daliniai, vykdan

Maskvos spalio 10 d. sutarti šiandien atvyko į Alytų, Prienų ir Gaižiūnus."

"Naciai terorizuoja čekus. Aštuoni čekų universitetai ir akademinės nacių įsakyta uždaryti trims metams."

"Brooklyne statys Dariui ir Girėnui paminklą. – Amerikos Lietuvių Piliečių klubas spalio 29 d. sušaukė konferenciją aptarti paminklo Dariui ir Girėnui statymo klausimus."

"Dirvos" jubiliejinis vėjus. – "Dirvos" 25 metų jubiliejinis vėjus prasidėjo. Kadangi 1940 metais sueina 25 metai nuo pradėjimo eiti "Santikos", kuri netrukus buvo pakeista į "Dirvą", tai visi 1940 metai bus jubiliejiniai metai."

"Prašo remti vilniečius. – Tikrasis kelias lietuvių tautiniam susipratimui ir Vilniaus meilei parodyti yra Vyriausybės išleista Vilniaus paskola, kurios lėšas jau galima užsakyti."

"Dienos klausimais. – Vilniaus kraštas juk yra atsilikęs kraštas keleriopai imant: ir žemė ten nederlinga, ir ūkiai užleisti, ir dvarų žemės dar tebėra kelių ponų rankose, ir eksportui tinkamų produktų ten nėra. Kartu vilniečiai buvo ir dvasiniai nuslopinti, suvaržyti. Reikia padėti jiems visur pasivyti laisvai gyvenusią Lietuvą."

"Clevelando ir apylinkės žinios. – Dr. Vinco Kudirkos draugija pasidarė sau amžiną atmintį, pernai rudenį pastatydama Dr. Vinco Kudirkos paminklą."

"Per tvorą pasižvalgus. – Rusai, sako, nori duoti šimtą tūkstančių lietuvių už šimtą tūkstančių gudų ir žydų. Jei tokių lietuvių, kaip Angarietis, tai gali sau pasilaikyti. Amerikos valdžioje būdami, mes tuojau Stalinui pasiūlytume pasiimti visą Amerikos komunistų partiją už du butelius "vodka".

"Na, sudiev. – Gerb. Asilas eina balsuoti už kairiųjų sąrašą. Geri nariai balsuoja už tautinį, bet Asilui geras ir kairysis."

O dabar sugrįžkime į mūsų dienas:

"Dirva", 1995 m. Nr. 25, vol. LXXX. July – liepos, Cleveland, Ohio 44119. (Red. Dr. Anicetas Bundonis, kaina 65 c.)

Laikraštis mažesnio formato, bet jau 12 puslapių, taip pat gausiai iliustruotas geromis fonuotruokomis, pagyventas ryškiomis reklamomis. Gražus, aiškus šriftas, todėl laikraštį lengva skaityti. Laikraštis skiriamas Amerikoje gyvenantiems lietuviams, kurie ne visada gauna ir gali skaityti Lietuvoje leidžiamą spaudą. Todėl beveik pusė publikacijų aprašo Lietuvos gyvenimo faktus. Perspausdinami kai kurie dokumentai, straipsniai, kalbos.

Tačiau išliko ir senosios rubrikos, tarsi tradicinės sąsajos su anąja "Dirva". Tai: "Girdėta iš Vilniaus", "Iš visur apie viską", "Clevelande ir apylinkė", "Sportas" "Parengimai". Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį. Kelionių po Lietuvą, politikos apžvalgų, jūmorų ir satyros skyreliai – taip pat vos ne kiekviename numeryje.

Šių metų liepos 13 d. vedamuoju "Dirva" pasirinko Seimo nario, prof. Mečislovo Treinio kalbą, pasakytą Seime 1995 m. gegužės 15 d., – "Atstovaujamoji demokratija ir tautininkai". Taip padaryta, matyt, neatsitiktinai, nes šioje kalboje prof. M. Treinys, apžvelgdamas atstovaujamosios demokratijos 75 metų Lietuvoje, principiniu požiūriu naujai analizavo tą laikotarpį, kai "tautininkams teko sudėtingiausia politinės lemties našta ir didžiausia politinių alternatyvų įvairovė, lėmusi ir teisingus, ir abejotinus pasirinkimus." Pirmajame puslapyje taip pat spausdinamas septynių Lietuvos politinių partijų laiškas prezidentui, raginantis nepasirašyti Seimo priimto įstatymo "Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo papildymo".

Kaip ir ankstesnės to paties autoriaus publikacijos, gana aštrokas, bet giliai apgalvotas Juozo Žygo straipsnis "Liepos 6-oji – Valstybės diena", kuriame išreiškiamas susirūpinimas dėl saitų su istorine praeitimi nutraukimo: "Net valstybės ženklą Vytį pakeitė kitu, visai istoriškai neparemtu. Taip pat jiems netiko buvusi prezidento vėliava. Tad išgalvojo naują, kurią kažkokie smakai saugo".

Puikiai atspindi LDDP valdymo aktualijas Eivýdo Radvilo straipsnis "Aurabanko" bankrotas ir keisti žaidimai užkulisiuose". Autorius klausia: "Kas slepiasi už slaptingosios "Luokės" bei "Aurabanko" žlugimo?". Tačiau čia pat pateikia ir kai kurias išvadas: "Manoma, kad su šiuo banku yra susiję kai kurie aukšti LDDP veikėjai. Tai priežastys, kodėl Vyriausybė, priešingai negu kitų bankų atveju, ryžtingai ėmėsi banką gelbėti. Kaip gi negelbės, jei čia pat aferinės grupuotės ratelyje gražiai sukasi LKP CK veikėjas S.Imbrasas, "Dienos" laikraščio vyr. redaktorius R. Taraila." Aktualus ir kitas E. Radvilo straipsnis "Naujas kuras ori-mulsionas: išsigelbėjimas ar nauja bėda?"

Skaudžią tautininkams praeitį aprašo Vytautas Šeštokas straipsnyje "Lietuvių tautininkų sąjungos tragedija 1940 metų vasarą", tačiau jo pabaiga nuteikia optimistiškai: "Linkiu Lietuvių tauti-

ninkų sąjungai sėkmės pasiekti ne vien prieškarinio lygio narių skaičių, bet savo dalyvavimu Lietuvos gyvenime išeiti į vadovaujančių vaidmenį, kuriant tikrąją demokratiją Lietuvoje." Per tris numerius tęsiamas Antano Dundzilo straipsnis apie žmogų – legendą, žmogų – žvaigždę Stasį Lozoraitį (1924-1994).

Ir Lietuvos spaudoje su malonumu skaitau sporto žurnalistės Romos Griniūtės straipsnius. Puikų jos rašinį – "Graikijoje čempionatas pripažino Lietuvos krepšinin-kus" – atspausdino "Dirva". Net nieko daugiau neskaiciu-siam ir nemačiusiam, vien šio straipsnio pakaktų suvokti Atėnų krepšinio čempiona-to lietuvių sportininkų trium-fą, nuoskaudas ir purviną FIBA prezidento I. Stankovičiaus politiką.

Nostalgiska nuotaika jaučiama Edmundo Čapo kelio-nės išpūdžioose "Dviračiu į Lietuvą", priverčiantys kito-mis akimis pažvelgti į ne kartą matytus Lietuvos mies-telius. Tačiau labiausia jo žvilgsnis krypta ne tiek į aplankytas vietas, kiek į ke-lionėje sutiktus žmones: "Man buvo įdomu, kad galėjau su-prasti, dėl ko buvo ginčijama-si. Ne apie politiką ir ne apie religiją, bet kaip geriau suurti žemę."

Laikraštyje randame nemažai oficialių pranešimų iš Vilniaus. Nepamiršti ir skau-džiausieji pasaulio įvykiai: Čėčėnijos, Bosnijos tragedi-ja. Tai lyg aidas, primenan-tis apie kruvinųjų įvykių iš-vakares 1939-aisiais.

Su savotišku geru pavy-du skaitau penkiasdešimties žmonių, aukojusių "Dirvai", sąrašą. Kad ir ne po daug, kas kiek pajėgia: vienas šim-tą, o kitas tik penkis dolerius.

Per visą aštuoniasdešimt-metį "Dirva" buvo, vaizdžiai tar-iant, gražiai purenama ir puoselėjama, tad ir gražų derlių davė. Puikus indėlis ne tik į Amerikos lietuvių kultūros lobio skrynį, bet ir didelė parama visai Lietuvos kultūrai, išpūdingas paskati-nimas saugoti savo tautos laisvę, rūpintis jos gero-ve, gerbti Lietuvos valstybės is-torinę atmintį. Gražūs ir tvirti žmonės šią "Dirvą" prižiū-rėjo, kilnius žodžius lyg auk-so grūdus sėjo. Tad, duok, Dieve, jiems jėgų ir toliau gerą darbą dirbti, o mums – atidžiai skaityti ir patiems ra-šyti, prisimenant, ką per oku-pacijos penkiasdešimtmetį buvome gerokai primiršę, mokantis – ko per tą laiką negalėjome išmokyti.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

GEDIMINO ORDINAI J. KAPOČIUI, KUN. J. PETROŠIUI IR P. VIŠČINIUI

Atstacius Lietuvos nepriklausomybę, 1991 m. Lietuvos Aukščiausioji Taryba atkūrė 1930 metais patvirtintus Lietuvos valstybės apdovanojimus, išskyrus Vytauto Didžiojo ordiną su aukso grandine, aukščiausią apdovanojimą. Tuos apdovanojimus pradžioje skyrė Lietuvos aukščiausios Tarybos pirmininkas, o dabar skiria prezidentas. Taip buvęs Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis yra apdovanojęs Vyčio Kryžiaus ordinu 64 asmenis, o Sausio 13-sios medaliu 2,500 asmenų. Prezidentas Algirdas Brazauskas savo keliu jau yra apdovanojęs Vyčio Kryžiaus ordinu 45 asmenis, o Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu 120 asmenų. Iš pagerbtų Vyčio Kryžiaus ordinu asmenų pažymėtinas Tomas Šernas, nukentėjęs Medininkų tragedijoje.

Paskutinį Lietuvos valstybės apdovanojimų dekretą prezidentas A. Brazauskas pasirašė 1995 m. liepos 3 d. Juo Mindaugo karūnavimo Valstybės dienos proga už nuopelnus Lietuvos valstybei, jos ūkiui, kultūrai, menui, mokslui ir švietimui, kaip dekrete sakoma, Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino trečio, ketvirtio ar penkto laipsnio ordinais apdovanoji 35 asmenys. Iš jų trys savo veikla minėta prasme pasireiškę už Lietuvos ribų. Tai Juozas KAPOČIUS, Lie-

tuvių enciklopedijų lietuvių ir anglų kalba leidėjas, lietuvių bendruomenės veikėjas JAV, kun. Jonas PETROŠIUS, lietuvių bendruomenės veikėjas Prancūzijoje ir Petras VIŠČINIS, radijo programos Laisvės Varpas steigėjas ir ilgametis vedėjas, lietuvių bendruomenės veikėjas Bostone, Mass., JAV.

Pažymėtina, kad valstybės apdovanojimai skiriami prezidento dekretu, siūlymus apsvarsčius įsteigta prie prezidentūros specialiai komisijai. Siūlymus gali teikti seimo pirmininkas, vyriausybės nariai, kultūros ir švietimo žmonės.

Ordinų paskyrimo dekretas įsigalioja nuo jo pasirašymo dienos, šiuo atveju jis yra galioje nuo 1995 m. liepos 3 d. Ordinais persiųsti atitinkamoms Lietuvos įstaigoms kaip ambasados ar konsulatui, kad šios įteiktų juos tiems asmenims, kuriems jie paskirti. Paprastai tai atliekama, susitarus su vietos lietuvių visuomenės organizacijomis.

"Laisvės varpas"

SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro paskutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrista į kietus viršelius ir sukurta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00 dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA
19807 CHEROKEE AVE.
CLEVELAND, OH 44119

1995 m. rugpjūčio 17 d. J. Kapočiaus namuose Cape Code, MA. susitikę Gedimino ordinais apdovotieji Petras Viščinis ir Juozas Kapočius (kairėje) su LB Bostono apygardos pirmininku Česlovu Mickūnu (dešinėje).

LIETUVOS VAIKŲ GLOBA PADEDA LIETUVAI

Lietuvos Vaikų Globa (LVG), bene vienintelė tos rūšies draugija igavusi pelno nenešančios organizacijos statusą, jau penkti metai, kaip sėkmingai šelpia našlaitynus bei ligonines Lietuvoje.

Grupe sudaro nedidelis žmonių skaičius, kuriai šiuo metu vadovauja Daiva Veitaitė – Neidhardt ir seselė Helen Ivanauskas.

Per tuos kelis darbo metus yra išsiųsta 30 didelių siuntų su kūdikių maistu, rūbais, vystiklais, vaistais bei žaislais, kurių be visa ko labai trūksta vaikams. Per paskutinius 3 mėnesius į Lietu-

vą iškeliavo 9 siuntos. Paskutinė iš jų į Telšius su pataline, rūbais ir pilnai aprūpinta greitosios pagalbos automašina, kurią padovanojo American Ambulance System. Vieniems metams buvo gauta valdiška pinigine parama persiuntimo išlaidoms padengti, kas labai pagreitino krovinių išsiuntimą. Tačiau dažnai tenka papildomai pirkti specifinių reikmenų. Tam tikslui LVG ruošia įvairius parengimus, loterijas ir ką tik sugalvoja savo išdui papildyti. Jau susidarė paprotys sa-

vo giminių ar draugų atminimui aukoti LVG. Lietuvos Vaikų Globa kreipiasi ir į kitus lietuvių telkinius neužmiršti šios šalpos organizacijos, kuri kruopščiai seka siuntų padalinimą Lietuvoje.

Šiuo metu vyksta piniginių vajus. Tikimės jūsų visų dosnaus atgarsio paremti šį kilnų ir reikalingą darbą. Mūsų adresas:

Lithuanian Childrens Relief Inc.
Box 497 597 E. Broadway
So. Boston, MA 02127

Ina Nenortienė

AMERIKOS LIETUVIŲ BALSO AUKSINĖ ŠVENTĖ 1945-1995M.

1945 m. rugsėjo 8, Tautos šventės dieną, Detroito ir jo apylinkių lietuviai išgirdo pirmąją Amerikos Lietuvių Balso radijo programą. Ji buvo perduota 7:30 v.v. per WJLB radijo stotį. Jau 50 m. kai ši visuomeninė ir kultūrinė programa tarnauja Detroito lietuviams, informuodama juos apie lietuvių organizacijų veiklą, įvykius savam kieme, Lietuvoje ir visam pasaulyje, grodama lietuvišką muziką, švęsda tautines šventes.

Amerikos Lietuvių Balso pradžia buvo sunki: nebuvo lengva gauti radijo stotį, trūko lėšų, neturėta pakankamai plokštelių, muzikos. Tuos sunkumus nugalėjo suorganizuotas entuziastingas Amerikos Lietuvių Balso radijo klubas. Jo pastangomis buvo suorganizuotas choras ir kviečiami dainininkai programose dainuoti, taip pat dalyvauti minėjimų ir tautinių švenčių rengimuose. Šalia choro buvo įsteigti moterų sekstetas, vyrų kvartetas, vyrų oktetas ir dramos sambūris. Klubas taip pat rėmė sportininkus, skautus, aktyviai dalyvavo BALFo 76-to skyriaus veikloje, ruošdavo koncertus ir geguzines.

Per 50 metų Amerikos

Lietuvių Balsui dirbo visa eilė programos redaktorių. Nuo 1986 m. liepos mėn. iki šiol programą redaguoja Kazys Gogelis. Jam talkina jaunimas, studentai, tiek vietiniai, tiek paskutiniu laiku ir iš Lietuvos atvykę. Dabartinės ALB radijo klubo valdybos daugumą sudaro jaunoji karta, pirmininkaujant Linui Orentui. Spalio 7 d., šeštadienį, Dievo Apvaizdos kultūriniame centre, Southfield, MI, bus švenčiama Amerikos Lietuvių Balso radijo ir klubo Aukstinė Šventė. Iškilmingas koncertas / balius prasidės 7 v.v. su pabendravimu; 8 v.v. šilta vakarienė ir programa. Meninę dalį atliks Hamiltono tautinių šokių grupė Gyvataras. Šokiams gros Rimo Kaspučio orkestras "Romantika".

Visuomenė kviečiama skaitlingai dalyvauti, paremti ir kartu atšvęsti šią garbingą 50 metų sukakties šventę. Bilietų kaina 20 dol. suaugusiems asmeniui, 15 dol. jauniui. Bilietus dar galima įsigyti pas Liną ir Vidą Orentus, skambinant tel. (810) 380-4604, ir Reginą Juškaitę tel. (313) 554-3288.

Iki pasimatymo šventėje!
Regina Juškaitė

VĖL PRISIKĖLUSI GYVENTI

(Atkelta iš 1 psl.)

Į tai dažnai atsakoma, kad man neduoda Lietuvos paso, o aš Lietuvos pilietybės niekuomet neatsisakiau (nors dabar ir turiu kito krašto galiojantį pasą – reiškia ir to krašto pilietybę), ir kad apie mano geras intencijas kažkas turi žinoti ir be mano prašymo man pasą pristatyti.

Dabartinis Lietuvos respublikos pilietybės įstatymas buvo priimtas 1991 m. gruodžio mėn. 10 d. Vilniuje, Aukščiausios Tarybos laikais. Jame buvo gana aiškiai pasakyta kas turi teisę į Lietuvos pilietybę ir kaip ji atstatoma. Su mažais pakeitimais šis įstatymas galioja ir šiandien. Pilietybę galima atstatyti dviem būdais: kreipiantis į Vidaus Reikalų Ministerijos Imigracijos departamento pasų skyrių (per atitinkamas Lietuvos Respublikos diplomatinės ar konsulinės įstaigas užsienyje), arba tiesiai į Lietuvos Respublikos prezidentą. Ir vienu ir kitu atveju reikia užpildyti prašymą ir pateikti reikiamus dokumentus.

Lietuvos Respublikos paso išdavimo procedūra nėra tobula. Nesusipratimų pasų skyriuje įvyksta ne vien dėl visų reikalaujamų dokumentų neturėjimo, bet kartais ir dėl tarnautojų elgesio. Tai biurokratizmas, kurį galima panaikinti. Pilietybės atstatymo klausimu sudaryta komisija, kuri dabar kaip tik posėdžiavo Vilniuje, pristatė savo pataisas ir lankė įstaiigas, kurios dalyvauja pasų išdavimo procese. Nuostabu tik, kad ir komisijos siūlymai yra paskendę datose ir detalėse. O buvo tikima, kad pataisyta pilietybės įstatymo versija bus trumpa drūta – vis lietuvių kilmės asmenys turi teisę į Lietuvos pilietybę! Bet tai, aišku, būtų per paprasta. Be to, atrodo, kad ir patys komisijos nariai turi sunkumų išsiaiškinti kas yra tikrai svarbu.

Taigi, kol naujos pilietybės įstatymo pataisos bus ar nebus priimtos, laikas iki sekančių rinkimų trumpėja. Jei norite savo įnašą prisidėti prie Lietuvos valstybės gerbūvio kūrimo, išsiimkite

naują Lietuvos Respublikos pasą, užsiregistruokite dalyvauti rinkimuose ir atiduokite savo balsą ten, kur jis bus geriausiai panaudotas – savo pasirinktam tautos atstovui. Nelikite stovėti nušalėje, nes laikas jus pasmerks užmiršin.

Lietuvių tauta buvo darbšti per amžius. Per savo trumpą nepriklausomo gyvenimo laikotarpį ji pasiekė daug gražių rezultatų visose gyvenimo srityse. Taigi, nereikėtų abejoti, kad ir šią lemiamą valandą ji nesusiras savęs ir nepakils virš visų ją slegiančių blogių.

Ne vieną kartą Lietuva yra parpuolusi ir vėl prisikėlus gyventi. Prisikels ji ir šį kartą. Vytauto laikų dvasia yra gyva Lietuvoje, gyva ji yra ir išeivijoje. Bendromis jėgomis Lietuva ir vėl suspindės gintarinėmis spalvomis laisvų tautų draugėje, primindama pasauliui savo gilią ir garbingą senovinę praeitį bei tvirtą norą gyventi taikoje ir ramybėje ten kur gyvena Vytauto Didžiojo dvasia.

MARGUTIS

Vladas Vijeikis

Nubangavo per Chicago baisi žinia, kad "Margučio" radijas daugiau nebebus girdimas. Daugeliui tai buvo kasdienis įpratimas. "Reikia paklausti "Margio". Ir tas įpratimas kaip naujas prigimimas. Ir nebėra. Kaip ir kodėl? Nebandysiu atsakyti į tuos klausimus, bet pasidalsiu mintimis apie "Margutį". Gal kam nors bus ir nežinoma.

Pirmiausia šiek tiek istorijos. "Margučio" įkūrėjas Antanas Vanagaitis atvyko į Ameriką 1924 metais. Jau nuo 1921 metų jis buvo Lietuvos valstybinio teatro aktorius. Į Ameriką atvyko su Dzimdzi-drindzi grupe, kurią sudarė Juozas Olšauskas, Jonas Dikinis, Viktoras Dineika ir Antanas Vanagaitis.

Nežinau tiksliai, kaip, bet A. Vanagaitis užsiliko Amerikoje. 1928 m. pradėjo leisti žurnalą "Margutis". Bet tai turbūt nebuvo jo tikrasis pašaukimas. Tad 1932 m. pradėjo radijo transliacijas Chicagoje. Tuo laiku radijas buvo labai populiarus, tad lietuviškos transliacijos susilaukė nepaprasto pasisekimo. Užteko paminėti Margutis ir visi žinojo, kad tai radijo programa. Vėliau atsirado ir kitų radijo programų, bet niekados nepasiekė Margučio populiarumo lygio. Kadangi A. Vanagaitis taip pat buvo muzikas, tad Margučio programose buvo nemažai dainų, nemažai paties Vanagaičio parašytomis melodijomis. Man neteko sutikti A. Vanagaičio ir tai ką pasakojau girdėjau iš jo draugų, kurių buvo pulkai. Jų buvo tiek daug, kad prigijo pavadinimas Margučio imperija. Ir tos imperijos riteriais buvo prisimintini žmonės. Antanas Olis, Juozas Bačiūnas, Steponas Biežis. Daugumą sudarė tautinės krypties žmonės, bet netrūko ir kitų pažįturų.

Ypatingai uolus Margučio bendradarbis buvo Antanas Olis. Vėliau net giminytės ryšiais susijungęs su A. Vanagaičiu. Mat abu vedė seseris Žilvitytes. Antanas Olis, nors buvo teisininkas, bet labai mėgo muziką, tad draugystė rišo ir per muziką. Platesnėje Margučio biografijoje tektų prisiminti Praną Gudą, Pustapėdį ir daugelį kitų. Bet pasakosiu apie savo išpūdžius.

Patekau į Margutį 1949 m. A. Vanagaičiui mirus. Antanas Olis pakvietė mane iš Brooklyno dirbti Margutyje. Tik ką į Ameriką atvykęs, neperpratau gerai Amerikos lietuvių veiklos, bet mielai sutikau. Maniau, kad užimu Vanagaičio vietą. Bet tai man

niekad nepavyko, nors Margutyje dirbau dvejis metus.

Atmosfera buvo liūdna. Vanagaičio nebėra ir visi žūrėjo, ką aš padarysiu. Bet A. Olis manim pasitikejo. O su daugeliu bendradarbių gana greit susigyvenome. Kadangi Margutis neapsiribojo vien tik radijo programa, tad tek-davo dalyvauti Vasario 16 iškilmėse, kurias pagal tradiciją rengdavo Margutis miesto viešbutyje (Morisson Hotel) taip pat gegužinėse Riverview Parke, kur susirinkdavo dešimtūkstantinė lietu-

A. Vanagaitis (dešinėje) su jo įkurtos trupės Dzimdzi-Dzimdzi nariais. Iš d. V. Dineika, J. Dikinis ir J. Olšauskas. "Lietuvių dienos" 1959m., nuotr.

vių minia. Čia turiu sustoti ir šūktelėti: kur dingio tie gražūs lietuviški laikai!

Nors oficialiai Margučio reikalus tvarkė L. Vanagaitienė, bet faktinasis vadovas buvo A. Olis. Aš įtariu, kad jis pakeldavo ir finansinius nepriteklus. Mat jis norėjo iškilnių lietuviškų pasirodymų. Tad samdė geriausius orkestrus. Net dainininę Lili Pons. Vieną kartą L. Vanagaitienė pasakė: "Iš tų parengimų būtų pelno, bet Olio orkestrai viską nusi-neša". Manau, kad dar reikėjo pridėti.

Ir vėl šiek tiek istorijos. Antanas Olis pasakoja savo prisiminimuose.

Komp. Antanui Vanagaičiui atvykus į Ameriką, darbo dirva buvo plati, bet sužėlusi, kieta ir reikalinga kaitrios saulės spindulių. Kaip ir iš kur jų atnešti? Klausimas buvo sunkus ir jam išspręsti reikėjo telkti didesnę būrį žmonių. Reikėjo sudaryti savos rūšies židinį, apie kurį glaustųsi ir bruzdėtų lietuviai – jauni ir seni, turtingesnieji ir mažiau pasiturintieji, vyrai ir moterys. Tokiu centru ir aukuru padarė komp. Vanagaitis pradžioj savo kuklų Margutį, vėliau išaugusį į didelę šventovę, kuri sutraukė tūkstančius geriausių šir-

džių. MARGUTIS pasidarė savos rūšies mokykla, iš kurios sklido labai skaišti švieša į visą lietuvių išeiviją.

Ir man teko mažu žiupsneliu prisidėti prie Margučio mokyklos. Įsteigiau lyg ir radijo mokyklą. Pasakojau apie Lietuvą, o jaunieji klausytojai turėjo užsirašinėti ir atsiųsti savo užrašus. Margučio pokylyje buvo mokyklos baigimo šventė. Buvo pagamintos specialios kepurės baigusiems mokyklą. Keli šimtai. Bet jo pritrūko. Mokiniai gavo diplomus. Tai šitaip buvo tęsiama Margučio tradicija, kad Margutis yra savos rūšies mokykla. Ir ne tik mokykla. A. Oliui tai buvo universitetas. Jis, teisės mokslų daktaras, gimęs

bjauriausias šmeižtas, kokį aš girdėjau per visą savo gyvenimą Amerikoje. Labai negražus konkurencinis veiksmas. Jau nekalbant apie visiškai neteisingus pareiškimus apie Margučio veiklą.

Apie Margutį daug ką galėtų papasakoti Antanas Lapinskas, ilgus metus buvęs Margučio bendradarbis. Man teko matyti, kaip jis paėmęs anglišką žinias iš pranešimo tiesiai versdavo Margučio klausytojams lietuviškai. Tiesa, jis gražiai ir labai vaizdžiai papasakojo apie Margučio veiklą per Jubiliejinę šventę. Jis turėtų parašyti.

Prieš mane Margučio žurnalo 1959 metų numeris. Minint A. Vanagaičio dešim-

nės organizacijos nepateikia savo knygvedybos.

Dabar, žiūrėdamas iš šono, manau, kad radijo programa yra gera, kada ji pateikiama atsižvelgiant į klausytojų norus ir einat su gyvenimu. Bet, nors programa būtų pati geriausia pasaulyje be finansinės struktūros negali išgyventi. Atrodo, kad Margučiui trūko finansinės organizacijos. Žinoma ir laikai nėra palankūs. Ypatingai, kada Lietuvos valstybinė žinių agentūra nusprendžia duoti žinias tik savo mėgiamai radijo programai, kitiems tenka tik vakarykščios žinios. Kodėl? Atsakymo negausite. Bet faktas aiškus, kad visas žinias galima buvo gauti tik per "Rytmečio ekspresą". Tai tas pats ekspresas, kurio vadovas šmeižė Margutį ir aiškino, kad jis vienintelis, kuris duoda žinias apie Lietuvą.

Ir kodėl aš taip stipriai kalbu prieš Margučio šmeižiką? Todėl, kad per tuos dvejis metus, kuriuos praleidau su Margučiu, pajutau daug širdies. Iš klausytojų, iš bendradarbių, iš visų, kurie apsilankydavo Margučio imperijoje. Viešpatavo Vanagaičio dvasia. Gal juos paveikė Vanagaičio komponuota daina "Plaukė Nemunėlis". A. Olį tikrai paveikė. Paklaustas Chicagos laikraščio Tribune, kokia jo mėgiamiausia muzika, jis atsakė: "Plaukė Nemunėlis".

Kur buvo Margučio tokio didelio pasisekimo paslaptis? Paslaptis sunku surasti. Bet viena kita aiški. Vanagaitis mokėjo Margutyje suderinti jumorą su kasdienybe. Kad ir jo vaidinimėliai "Dėdytė ir tėtytė" Jumoristiniai buvo pateikiami dienos įvykiai. Jam padėdavo jo žmona Lilija.

Neabejoju, kad Margutis labai daug prisidėjo prie lietuvių išlaikymo ir supykčiau ant kiekvieno, kuris kitaip manytų. Todėl savo darbą Margutyje laikau labai stambiu puslapiu mano gyvenime. Pažinau daug puikių žmonių, įsijungiau į Amerikos lietuvių gyvenimą. Ir todėl noriu pasakyti, kad kalbos, jog dypukai nesugyveno su senaisiais išeiviais yra labai menkai pagrįstos.

Chicagos ir apylinkių lietuviai su dideliu džiaugsmu sutiko žinią, kad "Margutis" atgaivinamas. Kaip gi be Margučio. Lyg Velykos be margučių. Nors imk ir išmesk radijo aparatą.

PASKIRTAS NAUJAS LIETUVOS INVESTICIJŲ VADOVAS.

Lietuvos investicijų agentūros taryba trečiadienį naujuoju šios institucijos generaliniu direktoriumi paskyrė konkurso tvarka išrinkta profesionalų diplomata Algį Avizienį.

ELTA

Amerikoje taip įsijungė į lietuvišką veiklą, kad sunku buvo atskirti, ar jis Amerikos, ar Lietuvos politikos veikėjas.

Margutis visados buvo veiklus. Prisimenu, kad Velykų išvakarėse net surengėme Kristaus kančių vaidinimą. Dalyviai daugumoje buvo dypukai. Ir kada dabar kalbama ir prisimenama dypukų ir senųjų ateivių skirtumus, aš negaliu suprasti. Margučio imperijoje niekados nebuvo iškilęs klausimas, kas dypukas, o kas senas ateivis.

Man pasitraukus iš Margučio, "Drauge" buvo trumpa žinutė: "V. Vijeikis išėjo iš Margučio. Jis buvo neblogas scenoje, bet radijuje niekas jo nepasigęs". Matyt rašė didelis Vanagaičio gerbėjas, kuris lygino mane su Vanagaičiu. O gal aš užlipau jam ant kojos, ko niekad niekam nepadarė A. Vanagaitis.

Margutį persekiojo mirties šmėkla. A. Vanagaitis, A. Olis, J. Bačiūnas, S. Biežis ir kiti. Ir staiga baisi žinia, kad auto katastrofoje žuvo L. Vanagaitienė ir Mac-kus. Buvau pašauktas pranešti tą žinią per radiją. Jie buvo užmušti girtos moters, važiavusios ne sava kryptimi. Po daugelio metų R. Lapas pareiškė spaudoje, kad jie žuvo per buteliuką. Tai buvo

ties metų mirties sukaktuves. Rašo. Juozas Olšauskas, Vyt. Širvydas, Juozas Tysliava, Stasys Santvaras, Stasys Pilka, Antanas Olis, Nora Gugienė, Juozas Žilevičius, dr. Steponas Biežis, Kazys Karpis, Nadas Rastenis, Vladas Jakubėnas, Petras Babickas, Juozas Bačiūnas, M. Vaitkus. Viršelyje Vanagaičio portretas, dail. Adomas Varnas.

Nei vieno iš jų nebėra. Bet tuo laiku, kada jie rašė apie Vanagaitį, Margutis buvo gyvas, ir dar kaip gyvas.

Šiame Margučio numeryje net ir skelbėjų nebėra. Mažeika ir Evans, Carr Moody Lumber, Gužauskų gėlininkystė, St. Anthony Savings, Julius Kuzas, Roosevelt Furniture, Pivaronas Bakery, Chicago Savings, Saunoris Flower Shop, Antanas Rudokas,...

O keletas dar gyvuoja. Stankus Construction, Petkus ir sūnus, Mutual Federal Savings... Tad kodėl Margutis turi mirti? Kaip puiku, kad jis atgijo. O kodėl jis susirgo? Čia daug spėliojimų, daug atsakymų, bet nieko tikro. Gal niekad ir nesužinosime. Mat Margutis nuo pat įsteigimo buvo pusiau privati organizacija. Tad visuomenei pateikti atskaitomybės nebuvo reikalo. Pagaliau ir mūsų kaikurios visuomeni-

Lietuvos vyčių vidurio centro rajono suvažiavimas ir maldos kelionė

Lietuvos Vyčių 86 kuopa, veikianti Dubois, Pennsylvania, š.m. rugsėjo 29-30 iki spalio 1 d. globojo L. V. Vidurio centro rajono suvažiavimą ir maldos kelionę. Suvažiavime dalyvavo 62 vyčiai, atstovavę 7 kuopoms iš Michigan, Ohio ir Pennsylvania valstijų.

Susipažinimo vakaras vyko penktadienį, rugsėjo 29 d. Best Western viešbučio konferencijos centre. Priėmimo dalyvavo gražus būrelis svečių ir vietinių vyčių.

Šeštadienį, rugsėjo 30 d. ryto, nors ir truputį orui atvėsus, šilta rudens saulutė lydėjo vyčius į šv. Juozapo lietuvių kapines, kur kun. James Kenneley pravedė maldos kelionę. Visi susibūrė prie Šventos Šeimos grotto. Kun. Kenneley papasakojo šių lietuviškų kapinių istoriją, apžiūrėjome Šventos Šeimos statulą ir rožinio paslaptis, kurių kiekviena iš medžio išdrožinėta ir naujai pastatyta rožinio kelių maldininkams. Sukalbė tris rožinius, vyko prie kapinių centro, kur ėjome kryžiaus kelius. Kiekviena stacija iš medžio išdrožinėta. Užbaigę visas maldas, grįžome atgal į viešbutį, kur vyko posėdis.

Vidurio Centro rajono pirmininkė Lillian Petravičius vadovavo susirinkimui. 86 k-pos pirmininkei Lee Moore pasveikinus atvykusius, sekė valdybos narių ir kuopų pranešimai bei ateities veiklos planų svarstymai. Delegatai papasakojo apie š.m. rugpjūčio 10-13 d. Novi, Michigan, vykusį 82-ąjį metinį seimą. Buvo nutarta, kad 1996 m. pavasario seimas

/ kėgliavimo turnyras gegužės 17-19 d. vyks Clevelande ir jį globoja L.V. 25 k-pa. Rudens maldos kelionės globėjai ir vietovė dar nenustatyta; bus pranešta vėliau.

"Pagalba Lietuvai" valdybos narė Regina Juškaitė pranešė kad 25-tas talpintuvų, kuriame buvo šv. Petro bažnyčios Detroito įrengimai, suolai, vitražai ir vargonai sėkmingai pasiekė Alytuje šv. Mergelės Marijos krikščionių pagalbos naujai statomą bažnyčią birželio 29 d. per šv. Petro šventę. Tą pačią dieną buvo šventinamas kartinis akmuo. Bažnyčios mažoji koplyčia bus pavadinta šv. Petro koplyčia.

Antras George Perles golfo turnyras buvo sėkmingas, ir buvo nutarta ruošti trečią golfo turnyrą 1996 m.

26-tas talpintuvų buvo išsiųstas iš Detroito per World Medical Relief, Inc. įstaigą rugpjūčio pabaigoje. Tuo talpintuvu siunčiama 54 pakuotės kompiuteriai ir įvairūs medikamentai. "Pagalbos Lietuvai" vadovas Robertas S. Boris šiuo laiku yra Lietuvoje, sutiks ir padės iškrauti šį talpintuvą.

27-tas talpintuvų ruošiamas siuntimui spalio mėn. pabaigoje. Tame talpintuve bus supakuoti vaikų ir suaugusių padėvėti rūbai, negendančio maisto produktai ir vaikų žaislai. Jis bus siunčiamas seselėms Utenoj, kad jos paskirstytų.

Vidurio centro rajono valdybos rinkimus pravedė Richard Marks, Clevelando 25-tos k-pos pirmininkas. Naująją 1995-96 m. valdybą

sudaro: Dvasios vadas kun. Gediminas Kijauskas SJ. 25 k-pa, Cleveland, pirmininkė Lillian Petravičius 139 k-pa, Detroit, 1 vicepirmininkė Regina Juškaitė 102 k-pa, Detroit, 2 vicepirmininkė Brian Johnson 19 k-pa, Pittsburgh, 3 vicepirmininkė Anna Marie Sluzas-Berger 96 k-pa, Dayton, sekretorė Aldona Bunikis 139 k-pa, Detroit, išdėstymas Tom Bruzga 89 k-pa, Dubois, maršalkos Ruth Grazauskas ir Joan Ortman 25k-pa, Cleveland, kultūros k-tas Theresa Žalagiriūtė-Medonis 102 k-pa, Detroit, lietuvių reikalų k-tas John Baltrus 19 k-pa, Pittsburgh ritualų k-tas Pranciška Petkuvienė 96 k-pa, Dayton, patikėtiniai Dolly ir Tony Oberaitis 25k-pa, Cleveland, ryšininkė su visuomene Andrea Baltrus 19 k-pa, Pittsburgh ir "VYTIS" žurnalas.

Posėdis baigtas malda ir Vyčių himnu.

Vakare vyko vakariėnė ir šokiai.

Sekmadienį, spalio 1 d. šv. Juozapo bažnyčioje per šv. Mišias buvo maldos prisiminti mirusius vyčius. Vidurio centro rajono medaliais apdovanoti Albina Wallis, Cleveland, 25k-pa; Joe ir Eleanor Mantz. Dayton, 96 k-pa.

Į ketvirtąjį Vyčių laipsnį buvo pakelta Marion Gray, Clevelando 25 k-pa; į trečiąjį laipsnį buvo pakelti Twilla Allen, Lee Moore ir Benedict Radzack, visi iš Dubois, 86 k-pos.

Maldos kelionės savaitgalis baigtas, sugiedant Tautos ir L.V. himnus.

Regina Juškaitė.

VEIKIA AŠTUONI FAKULTETA

Trečiądienį Vilniaus pedagoginiame universitete prasidėjo tarptautinė mokslinė konferencija "Švietimo refor-

Šiomet Dirvos Novelės konkurse dalyvauja 27 autoriai. Žemiau spausdiname kūrinius ir autorių slapyvardžius:

1. Mirtis – nuodėmė	(be slapyvardžio)	JAV
2. Prie kapo	Žirgas	Lietuva
3. Procesas	Veisiejis	Lietuva
4. Sugrįžimas	Kelionių mėgėja	JAV
5. 1009	Jonvaikis	Lietuva
6. Mindaugas	Cerasiūnas	Lietuva
7. Gaisras	A. Astasevičiūtė	Lietuva
8. Trijų seserų brolis	J. Šarkelė	Rusija
9. Nesijausk nelauktas	V. Zatonni	Lietuva
10. Didysis ir mažasis pakeliui į Šiaulius	A. Klaipėdiškis	Lietuva
11. Auka karo dievaičiui	Teresėlė	Danija
12. Vytauto karstas	J. Barauskas	Lietuva
13. Senatvė	A. Bepirštytė	Lietuva
14. Be namų	Eglė	Lietuva
15. Žiu žiu	A. Šengala	Lietuva
16. Visa tai	Dalininkas	JAV
17. Drebulė	K. Uosis	Lietuva
18. Nekalti Medžiai	B. Katys	Lietuva
19. Pabudimas	S. Nomadas	JAV
20. Kraujas ir ašaros	A. Ežerėnas	Lietuva
21. Gyvenimo kelio vingiai	F. Vaitkutė	Lietuva
22. Didysis troškimas	J. Klevas	Lietuva
23. Vaiduokliai	Alksnis	Lietuva
24. Ralfas	Laimė	Lietuva
25. Amerika, Amerika	A. Dumšius	Lietuva
26. Takelis į mirtį	(be slapyvardžio)	Lietuva
27. Baimė	Dalia	Lietuva

ma ir mokytojų rengimas". Šioje trijų dienų konferencijoje dalyvauja apie pusę tūkstančio Lietuvos aukštųjų ir vidurinių mokyklų, ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagogų, specialistai iš beveik dešimties užsienio šalių.

Jubiliejaus proga yra išleista istorinė apybraiža "Vilniaus pedagoginis universitetas 1935-1995", lankstinukas lietuvių ir anglų kalbomis, minėtos konferencijos tezės.

Šiuo metu Vilniaus pedagoginiam universitetui veikia aštuoni fakultetai: gamtos mokslų, fizikos ir technologijos, istorijos, lituanistikos, matematikos, pedagogikos ir psichologijos, slavistikos bei užsienio kalbų. Universitete mokosi per 4 tūkstančius studentų.

ELTA

"CROSS-COUNTRY" VARŽYBOS CLEVELANDE

5-sios kvietinės Š. Amerikos baltiečių ir lietuvių Cross-Country (lauko/miško) bėgimo varžybos įvyks 1995 m. lapkričio 11 d. Clevelande, Ohio. Programa: berniukams ir mergaitėms "Bantam" (1985 m. gim. ir jaunesniems) ir "Midget" (1983-84 m. gim.) – 3000 m; "Youth" (1981-82 m. gim.) – 4000 m; "Intermediate" (1979-80 m. gim.), "Young Men & Women" (1977-78 m. gim.), vyrams ir moterims bei visų klasių senjorams/rėms – 5000 m. Dėl informacijų – kreiptis į Algirdą Bielskų 216-486-0889. Varžybos vyks Lake Erie USATF 1995 m. pirmenybių rėmuose. Smulkesnė informacija bus paskelbta vėliau.

Š.m. spalio 22 d. sekmadienį, 4 val. p.p. Dievo Motinos parapijos auditorijoje įvyks

DIRVOS 80-MEČIO SUKAKTIES MINĖJIMAS

Programoje:

1. Oficialioji dalis ("Draugo" redaktorės Danutės Bindokienės pranešimas).
ALTS pirmininko dr. Leono Kriaučeliūno žodis.
2. Koncertas (dainuos Dievo Motinos parapijos choras ir solistė Virginija Muliolienė).
3. Pabendravimas prie kavos parapijos svetainėje.

Vilties draugija

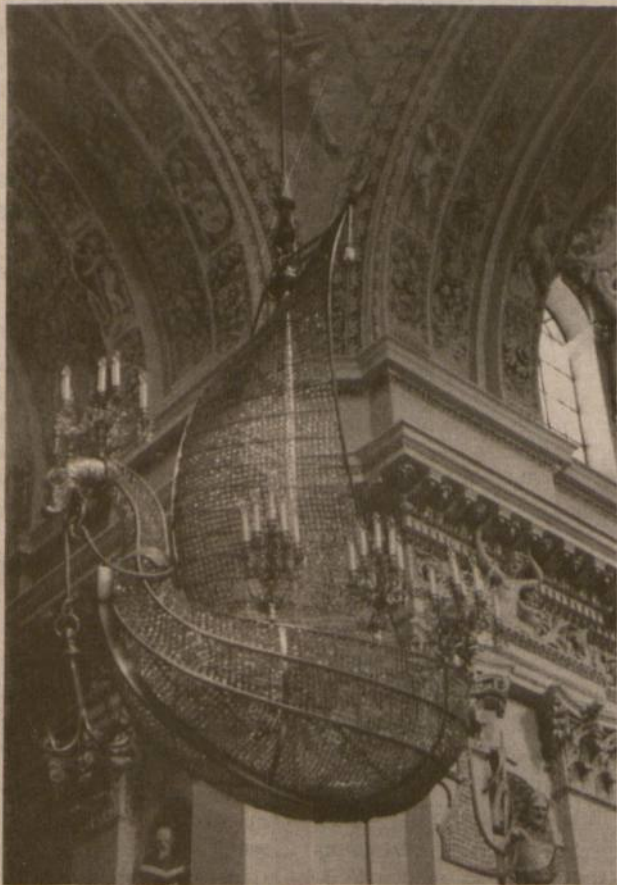
DVIRAČIU Į LIETUVĄ

Edmundas Čapas

(Tėsinys. Pradžia Nr.21)

Sutikau daug jų draugų ir kitų giminačių: tetą Zitą, mano mamos pirmos eilės pusėsėrę, stebinčiai panašią į mano motiną! Visi stebėdavosi, kaip gerai aš kalbu ir suprantu lietuviškai; aš buvau dar labiau nustelbintas tokius pagyrimus išgirdęs, žinodamas, kaip žymiai geriau daugelis mano draugų

labai energingi ir labai daug įdomaus papasakojantys man per pasivaikščiojimus Gedimino prospektu, arkikatedros aikšte ir jos viduje, kur mačiau nuostabius senus paveikslus, kaip aš ir tikėjau, taip pat ir neįprastą pastebimą stoką sėdimų vietų (suolų) daugeliui besimeldžiančių žmonių. (Per mišias aš ma-

Švento Petro laivas.

Autoriaus nuotr.

Clevelande gali kalbėti lietuviškai. Vėliau, vieną vakarą, aš visai grupei draugų pasisakiau, kad aš penkerius metus mokiausi šeštadieninėje Vyskuto M. Valančiaus lituanistinėje mokykloje, Clevelande, ir moku net asmenuoti: "Aš esu, tu esi, mes estai!" (Aš manau, kad tą vakarą pagaliau išgėriau vieną taurelę degtinės per daug).

Klimai buvo mano pirmieji vadovai po Vilnių. Tai buvo geras ir patogus laikas atitrūkti nuo dviračio. Nors buvau įpratęs apžiūrėti miestą, kaip Vilnius, vienas, bet Klimai buvo geri vedliai –

čiau šimtus žmonių, klūpančius ant šaltų akmeninių grindų). Klimai daug laiko su manimi praleido ir Vilniaus senamiestyje, iš tiesų didžiuliame plote, kur vienas galėtų pasiklysti ir vietoje, kuri tapo man labai artima vėliau, po pusantrų metų, kai prabėgo daug mano darbo valandų Lietuvos krašto apsaugos ministerijoje, esančioje irgi ten. Vieną popietę mes aplankėme Vilniaus universitetą, kur Dovilė studijuoja tarptautinės ekonomikos mokslus. Vaikščiojome pro daugelį pastatų, užsukdami į jų kiemečius, viename iš kurių ma-

tėme studentus, repetuojančius kažkokį lietuvių liaudies šokį.

Kitą dieną beveik visą pusdienį užtrukome kopdami į Gedimino pilį ir grožėdamiesi istorijos ekspozicija senosios pilies viduje. Vilniaus vaizdas nuo pilies viršaus buvo nepaprastai gražus!

Reginys iš aukšto televizijos bokšto buvo net išpuilingesnis, atsiveriantis neapžvelgiamais plotais naujų gyvenamųjų mikro rajonų, matomais gerai, kaip ir Vilniaus senamiestis. Alfredas vežė mane į šį bokštą dėl ypatingos priežasties: paaiškinti nuosekliai ir smulkiai, kaip jis ir jo šeima dalyvavo Sausio 13-osios įvykiuose 1991 metais. Paminklai su žuvusių aukų fotografijomis buvo ir viduje, ir prie bokšto. Anksčiau jis mane buvo nuvedęs į Spaudos rūmus, kur lengvai galėjai matyti daug skylių, kurias paliko sovietų kulcos, ir į Parlamento rūmus, kuriuos tebesupo visokiųjų rūšių barikados, apipaišytos ir aprašinės nepriklausomybės palaikymo šūkais, su daugybe atminimo ir pagarbos ženklų – gėlėmis, žvakėmis, šventųjų statulėlėmis ir ikonoms – aukoms, žuvusioms nuo puolusių Lietuvos nepriklausomybę sovietų. Kai aš žvelgiau į šiuos likusius ženklus, primenančius Lietuvos reikšmingiausius

nesenus įvykius (žinoma, su ašaromis akyse), niekada negalėjau įsivaizduoti, kad vieną dieną būsiu Seimo rūmų viduje ir, oficialiai atstovaudamas JAV kariuomenei, švęsiu galutinį Rusijos karinių pajėgų išėjimą iš Lietuvos! Vieną vakarą Alfredas parodė man videojuostą, kurioje jo draugai nufilmavo Sausio 13-osios tylių, be smurto ir prievartos priešinimąsi ir kruvinas pasekmes.

Visi Klimai buvo tvirti, aktyvūs Nepriklausomybės rėmėjai Sausio 13-osios metu ir lieka nepataisomi patriotai iki šios dienos. Žmonės, kurie žuvo, galėjo būti mano giminės; žmonės, kurie žuvo, buvo giminės daugelio lietuvių; ir jų vienintelė "kaltė" – istorinis troškimas būti laisva tauta.

Kad ir kaip buvo smagu leisti laiką su Klimais, aš norėjau pabendrauti ir su Jurgiu Karnavičiumi bei jo šeima. Jurgis, žinomas pianistas ir jo žmona Sigutė Stonytė, garsi operos dainininkė (sopranas) turėjo labai "suspaustą" ir griežtą dienotvarkę kasdieninių repeticijų, dėstymo ir jų mažos dukrelės auklėjimo. Abu būdavo beveik nuolat koncertuose ir kelionėse (gastrolės ir konkursai užsienyje), abu buvo pasiekę muzikinėje srityje aukštųjų viršūnes. Vis dėlto jie abu, atidėję viską į šalį, paskyrė vieną vakarą pietums su manimi. Sigutė net turėjo laiko paruošti puikius pietus šeimai ir man. Skaniai valgėme patiekalus sėdėdami už senoviško stalo netoli nuo pianino, su kuriuo Jurgis repetuodavo. Buto viduje buvo tamsu, pristatyta puikių senovinių baldų, daug knygų ir įvairių visokiųjų dalykų ant sienų, krūvos lapų su gaidomis ir muzikos knygų ir didžiulė "ekspozicija" Jurgio apdovanojimų ir trofejų – ne už muzikinius pasiekimus, bet už jo mėgiamiausio sporto – orientavimosi varžybas. Čia vyravo visiška bohemiška atmosfera. Po pietų aš norėjau sušokti jiems liau-

dies šokį. Jie sutiko ir buvo susijaudinę, kai padarė sveatinęje man vietos ant grindų. Aš išpėjau juos, kad tai nebus lietuvių šokis. Jiems patiko ir jie nufilmavo vengrų liaudies šokį, kurį mokėjau ir šokau penkerius metus su vengrų liaudies šokių grupe Clevelande. (Vienintelis mano apgailestavimas buvo, kad neturėjau savo ilgų batų – mano kojos buvo visiškai raudonos po šimtų pliaukšėjimų! Bet buvo aišku, kad mano kojos buvo atsigavusios nuo nuolatinio ir sunkaus "dviračiavimo").

Jurgis su manimi praleido vieną pusdienį, rodydamas savo gyvenamąjį rajoną ir Lietuvos konservatoriją, esančią Vilniaus centre. Jo butas yra namuose prie Lukiškių (buvusi Lenino) aikštės, kurioje kadaise stovėjo didžiulė Lenino statula. Jurgis didžiulodamasis papasakojo, kaip vilniečiai nugriovė šį paminklą.

Jis nusivedė mane į Konservatoriją, kur jo tėvas ir jis dėstytoja. Jurgis parodė man skirtingas auditorijas ir didžiulę salę, kur vyko choro repeticija. Choro vadovas sustabdė repeticiją kelioms minutėms ir šnektelėjo su Jurgiu. Kol vaikščiojom po Konservatoriją, beveik kiekvienas žmogus – dėstytojas ar studentas – sveikinosi ir kalbino jį. (Aš jau žinojau, kad Jurgis Karnavičius žinomas ir labai geras pianistas, nes tą vasarą, kai susipažinome su juo, jis laimėjo pianistų konkurse Oberlin, netoli Clevelando).

Grįžom į jo namus pasiimti automobilio ir nuvažiuojom į Antakalnio kapines. Ten vaikštinėjome apie valandą, apžiūrinėdami įvairius antkapius ir paminklus, išimniau Sausio 13-ąją žuvusiųjų kapus. Jurgis dar kartą papasakojo įvairių ir svarbių smulkmenų apie 1991 metų Sausio 13-osios įvykius, kuriuose dalyvavo ir jo šeima.

Deja, tai buvo paskutinė vieta, į kurią Jurgis mane galėjo nuvežti.

(Bus daugiau)

Pas Karnavičius. Nuotraukoje: Jurgis Karnavičius, žmona Siga Stonytė su dukryte ir aš. Autoriaus nuotr.

1 Vilnius iš televizijos bokšto

Autoriaus nuotr.

APIE VYRUS

Vladas Vileldis

Pastebėjau, kad mano draugo Florijono žmona nevisai draugiškai į mane žiūri. Žinoma, lėkštės su mišraine nemeta mano kryptimi. Bet jau arti to. Nors esu labai menkai patyręs moterų reikaluose, bet aiškius šnairavimus suprantu. Tad labai atšargiai su dideliu nusižemimu, sakau...

– Mieloji, man atrodo, o gal mano menkas protas nesugeba išspręsti. Bet man atrodo, kad Jūs lyg ir nepatenkinta mano asmenybe.

Pastebimai kreipiausi į jus, kad ištirčiau draugiškumo dirvą. Gal jau reikia užmiršti tu.

Florijonienė numetė į mane nieko ypatingo nereiškiantį žvilgsnį ir pareiškė nei šaltai, nei karštai. Šiaip sau per vidurį.

– Jūs vyrai visi tokie.

Nepasakė kokie, bet supratau, kad tokie, kurie Florijonienei ne prie širdies.

– Gerbiamoji, (perejau beveik į oficialų stilių), kokiu būdu mūsų vyriška padermė užkliuvo už jūsų švelnių akių.

– Na, kad ir tavo straipsnis Dirvoje apie moteris. Pasislėpei už Liuterio. Esą jis sakė, kad moterys turi sėdėti namuose.

– Istorinė teisybė.

– Ką tu čia su savo istorine teisybe. Anais laikais už ereziją ant laužo degino. O dabar popiežių kolioja, net šaudė į jį ir nieko neatsitinka.

Čia šiek tiek susigūžiau. Mano istorinis argumentas išmuštas iš po kojų. Bet negalėjau pasiduoti. Likimas lėmė, kad turiu ginti vyrų tvirtovę. Tad gerai atsikvėpęs, sakau:

– Mes gerbiame ir mylime moteris. Ant pjedestalo (paukštinimo) statome.

– Geras statymas. O

progai pasitaikius mušate. Kaip jums ne gėda savo gyvenimo draugei mėlyną akį istatyti. Jau televizijoje rodo.

– Ar Florijonas tą padarė? – stengiausi savo balsui priduoti pasibaisėjimo atspalvį.

– Aš jam parodyčiau! – šūktelėjo Florijonienė.

Florijonas susigūžė, o aš griebiausi dar vieno šiaudo.

– Bet yra atsitikimų, kad moterys primuša vyrus.

– Taip jiems ir reikia.

– O vyrai tyli, nes nesmagu rodytis moters primuštam.

– Čia ir yra visa esmė. Nėra lygybės. Moteris primušta pasirodo, o vyras slepiasi. Tai vis vyrų šovinizmas.

Turėjau dar vieną argumentą savo arsenale.

– O kaip su moterų partija Lietuvoje? Mušasi tarp savęs. Sako, balsus suko, kad savo kandidatę į pirmininkes prakištų.

– Dar vienas įrodymas, kad moterys neatsikratė vyrų hegemonijos. Vyrai balsus vagia, tai ir moterys seka. O kodėl? Tiek amžių vergavusios, dar negali atsikratyti vyrų blogais įpročiais. Gal nori mišrainės? Pagal vyro virėjo receptą.

Pasakė labai šaltai, kaip ir ta mišrainė. Labai pamažu badžiau šakute į žirnius, morkeles ir kitokias mišrainės smulkmenas ir intensyviai varčiau savo smegenų sandėlį. Florijonas susigūžęs ir pastiprinimo nesulaukė. Tad pakeičiau temą.

– Jūsų palergonija labai gražiai žaliuoja.

– Čia ne palergonija, bet mimoza. – Sausai numetė Florijonienė. Nepasidaviau.

– Aną dieną užsukau į didelę krautuvę. O ten gražiausių suknelių galybė. Ant Sale.

– Kur? – sujudo Florijo-

(Atkelta iš 2 psl.)

• Vienoje, Austrijoje prsidėjo tarptautinė konferencija, kurios uždavinys uždrausti "nežmoniškus ginklus". Apie 50 valstybių svarsto, kaip išvengti žemės minų daromų nuostolių tose vietose, kur žmonės kenčia ne tik karo metu, bet dar daug metų po karo. Tūkstančiai žemės minų dar liko Angoloje, Kambodžijoje, Afganistane. Daug jų dar neiškastų guli Kroatijoje, Serbijoje, Bosnijoje. Konferencijoje siūloma ateityje naudoti tik tokias minas, kurios po tam tikro laiko pačios susinaikina. Jungtinių Tautų žiniomis, pasaulyje dar laukia savo aukų apie 100 milijonų minų. Per 1993 metus buvo rasta ir sunaikinta 100,000 minų, o tas darbas kainavo 70 mil. dol. Kuwaite valdžiai kainavo 800 mil. dol. surinkti ir sunaikinti Irako kariuomenės paliktas minas. Šalia minų Vienos konferencijoje kalbama apie lazerio spindulių ginklus, kurių uždavinys apakinti priešo kareivius. Tokius ginklus jau pardavinėjanti komunistinė Kinija.

• Kalifornijos gubernatorių Pete Wilson paskelbė, nienė.

Pasakiau, o ji sako:

– Dabar duosiu kompoto, šviežių vaisių.

Supratau, kad taika tarp mūsų arčiau, negu tarp žydų ir arabų.

REMKIME ALTĄ IR ALTO FONDA!

Amerikos Lietuvių taryba (ALTAS) yra senųjų Amerikos lietuvių įsteigta organizacija tik Lietuvai, Lietuvos reikalams.

ALTE jau šeštas dešimmetis bendrai dirba visų demokratinių politinių ir ideologinių organizacijų atstovai.

ALTUI, vykdam visokeriopą Lietuvos tikslams veiklą, reikalinga visuomenės parama.

Tad savo aukomis, 55-tojo suvažiavimo proga, remkime ALTĄ ir ALTO Fondą!

Aukus prašome siųsti: AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBAI, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago IL 60629.

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Garlauskas V., Hudson	3.00
Manomaitis E., Juno	10.00
Šilėnas V., Euclid	15.00
Jankauskas S., Westlake	20.00
Remienė M., Wetchester	5.00
Ripškis V., Evergreen P.	10.00
Račkauskas M., Cicero	20.00
Jurgelis J., Moreland H.	15.00
Kleinas E., Quincy	20.00
Žilinskas G., Dix Hills	10.00
Juškaitė S. R., Detroit	20.00
Jono Valio Testamentinis	
Palikimas Australija	758.88
Lietuvos Vyčiai	200.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

Iš visur apie viską

kad jis nebesieks JAV prezidento vietos. Stebėtojai mano, kad neseniai pasiskelbusiam kandidatui trūksta lėšų. Jų apščiai turi naujas kandidatas Steve Forbes, 48 metų milijonierius, žurnalų, laikraščių leidejas.

• Kanados Quebeco provincijos indėnų Cree ir Inuit genčių vadai paskelbė, kad jų žmonės, kurie prie Quebeco buvo prijungti 1912 m., nesileis atskiriami nuo Kanados. Dar 1980 m. indėnai net 87 nuoš. balsų pasisakė prieš atsisakymą. Nors indėnai toje provincijoje teturi 18,000 balsuotojų, jų įtaka veikia neapsprendusius kvebekiečius balsuoti "Ne".

• Vietnamo vyriausybė paskelbė, kad ji kontroliuos ryšius su "Internet" tarptautinių žinių ir informacijos tinklu, nes reikia apsaugoti šalies kultūrą nuo svetimųjų įtakos.

• Afganistane Herat miestą lengvai užėmė islamo seminarijų kovotojai, kurie puolimuose vienoj rankoj laiko šautuvą, kitoj – Korano religinę knygą. Šie "Taliban" kariai artėja prie sostinės Kabilo. Afghanistano genčių kariai, anksčiau kovoję prieš sovietų kariuomenę, dabar kariauja tarpusavy. Patanams padeda Pakistanas, šijitams padeda Iranas. Savo gentiečiams paramą teikia ir buvusios sovietų imperijos nariai, nepriklausomybę paskelbę tadžikai ir uzbekai. Afganistano sostinės valdžia apkaltino Pakistaną ginklų tiekimu Taliban kovotojams. Rugsėjo 6 Kabule minia sudegino Pakistano ambasados rūmus, vienas pakistaniečių diplomatas žuvo, keli buvo sužeisti.

• Italijoje rugsėjo 26 prsidėjo seniai lauktas teismas, kurį užsienio stebėtojai lygina su Amerikoje didelį dėmesį sukėlusiu O.J. Simpsono teismu. Kaltinamasis Giulio Andreotti, 76 metų amžiaus Italijos senatorius, buvęs krikščionių demokratų vadas ir buvęs septynis syki mi-

nistras pirmininkas. Per 50 metų jis palaikęs glaudžius ryšius su Italijos mafijos vadais. Liudininkai teigia, kad jis teikęs mafijozams visokią valdžios paramą, slėpęs piketus jų darbus. Kaltinamasis ir jo gynėjai pakvietė liudininkais daug žinomų italų politikų, buvusių valdžios narių, iš užsienio laukiama buvusių Italijoje ambasadorių, buvusių ministrų.

• Švedijoje balsuotojai rinko rugsėjo 17 d. atstovus, kurie atstovaus Švedijai Europos parlamente. Balsavo vos 41 nuoš. švedų, kurie socialdemokratams atidavė vos 28 nuoš. balsų. Ironiška tai, kad daug išrinktų Europos parlamentan politikų visada kovojo prieš Švedijos įsijungimą į Europos Sąjungą.

• Artėjant gruodžio mėn. parlamento rinkimams, daug Rusijos aukštųjų kariškių pasitraukė iš kariuomenės ir pasiskelbė kandidatais į parlamentą. Tarp jų ne vienas generolas planuoja patekti į Dumą (Rusijos seimą), o iš ten jau siekti Rusijos prezidento vietos. Šalia buvusio viceprezidento A. Ruckoj ir 14-tos armijos vado A. Lebed, į parlamentą kandidatuoja gen. Boris Bromov, rusų invazijos Afganistane vadas, gen. V. Varenikov, buvęs Raudonosios armijos pėstininkų vadas; gen. Y.Podkolzin, buvęs parašiutininkų vadas; gen. E. Vorobjov, buvęs gynybos viceministras; gen. Vladislav Ačalov, kuris 1991 m. bandė Lietuvoje "atstatyti tvarką"; kandidatuoja ir buvęs KGB generolas Sterligov.

• Popiežius Jonas Paulius II pirmąsyk aplankė Pietų Afriką, Kameruną ir Kenją. P. Afrika jį šiltai sutiko, nes jis praeityje smerkė rasių atskyrimo teoriją – aparteidą.

• Kinija importavo šiemet 6.6 mil. tonų javų. Ateityje, vis augant gyventojų skaičiui, kinams teks pirkti užsienyje daugiau javų, daugiausia iš Kanados, JAV ir Prancūzijos.

LINAS VYŠNIONIS

Advokatas

Telefonas (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts, OH 44143

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus. Skubiems siuntiniams - AIR CARGO. Komercinės siuntos pagal susitarimą. MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiūsime smulkia informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES

available - worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

Laiškai DIRVAI

LAUKTINA BENDRO
REDAKTORIŲ SPRENDIMO

Nesu pastebėjęs didelio DIRVOS redakcijos entuziazmo, pastaraisiais metais iš kažkur tai atsiradusiam, "žiniasklaidos" terminui. Jis neva tai yra atitikmuo amerikinei "media". Tai apima spaudą, knygų leidyklą, bibliotekas, elektroninę informaciją su jos naująja šaka – kompiuterių tinklais. Jūs, p. Redaktoriau, būdamas išeiviskos spaudos garbingos redaktorių brolijos nariu ir pats gerai pažįstas Lietuvos spaudą, gal galėtumėt pasakyti bendradarbiams ir skaitytojams, iš kur ir kaip išeivijos spaudoje atsirado ta "žiniasklaida"? Be to, būtų naudinga, jeigu pareikštumėte savo nuomonę apie žinių tiekimo bei platinimo sistemai pavadinti naudojamus ir naudotinus terminus. Matyti, neturint pripažinto atitikmens lietuvių kalboje, ne vienas naudoja anglišką sulietuvintą "mydiją".

Jau apie 25 metus tam naudoju "žinių tarnybos" ir "žinybos" terminus, žinodamas pirmojo artimumą angliškai "žvalgybai" ("Intelligence Service"), gi antrojo turėjimą bent vieną kitą prasmę. Tuo pat metu vis laukiau, jog redaktoriai ir kalbininkai sukiš draugėn galvas, padarys sprendimą atitinkamam terminui ir pagaliau nuims nuo spaudos žmonių abejonių naštą. To nesulaukęs, neskubu keisti "žinybos" į kitą terminą, kol neišgirsiu, jog tas naujas terminas yra rekomenduojamas kalbininkų ar redaktorių, ar abejų, gerai pasvarčius debatuose. Mielai sutikčiau naudoti "žinijos" terminą kurs, mano manymu, geresnis už "žinybą". Jis prieš kiek tai metų buvo nedrąsiai pasiūlytas spaudoje (ar tik ne Mirono?), tačiau irgi neiš-

šaukė atsiliepimo iš redaktorių bei lituanistų ratelio. Vienok, tikėdamasis, jog mano kreipimasis į redaktorius pajudins šį reikalą iš mirties taško, dar nemanau terminus kaitalioji, kad nesukėlus klausimų savo skaitytojų tarpe.

"Žiniasklaida" nežavi dėl dviejų priežasčių. Pirmiausia – tai yra netikslus pavadinimas: žinios yra SKLEIDŽIAMOS (plačiai), o ne SKLAIDOMOS (čia pat). "Žiniaskleidė" būtų tikslesnė, vienok irgi gremėzdiška, kaip ir kadaise peršami "purvabridžiai". Antra – "žiniasklaida" man, kaip buvusiam piemeniui ir šiaip jau padirbėjusiam kaime, (atsiprašau poniškų nosių), primena mėslavežį. Jo metu vykdavo "mėslasklaida" – iš vežimo išmėtytų kupstų išsklaidymas lauke. Nedaug patraukliau skambėtų ir bandymas sutrumpinti į vieną mano kadaise naudotą terminą "žinių tarnyba", suplakant du į vieną žodį. Nei "žintarbė" nei "žiniatarba" nepatraukia savu skambesiu. O be to, tai nuvertina kilnią žurnalistikos profesiją elgetavimo prieskambiu.

Pakartojau, jog mielai pasiduosiu apgalvotam autoritetų sprendimui, kam jau seniai metas mūsų žurnalistikoje. Kol to nesulauksime, nemanau, kad būtų tikslu, jei redaktoriai primestų spaudos bendradarbiams savo nepagrįstą ir nepaaiškinatą sprendimą. Aišku, jog jų reikalas bet kokį terminą vartoti savo vedamuosiuose. Bent jau mano rašiniuose įterpta "žiniasklaida" prasikiša lyg opus pirštas rankoje. Būčiau dėkingas, jeigu, susitarę su kitais redaktoriais, tą klausimą nušviestumėte spaudos bendradarbiams ir skaitytojams.

Vilius Bražėnas

LIETUVOS PILIETYBĖS
ĮSTATYMO PAKEITIMO
BEI PAPILDYMO
KLAUSIMAS

Atkelta iš 1 pusl.

punkte, teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę įgyvendina pagal šio įstatymo 1 straipsnį.

Asmenys, nurodyti šio straipsnio pirmosios dalies 2 punkte, teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę įgyvendina, kai atsisako turimos kitos valstybės pilietybės ir grįžta nuolat gyventi į Lietuvą."

Kaip pranešama, Pilietybės pakeitimo projektą jau peržiūrėjo Seimo juridinis skyrius, Žmogaus ir Piliečio Teisių bei Tautybių reikalų komitetas ir Valstybės ir teisės komitetas.

Reikia tikėtis, kad netrukus svarstys ir pats Seimas.

TĖVYNĖS SAJUNGOS
KONSERVATORIŲ
FRAKCIJA PRANEŠA

Spalio 3 Seimas pakeitė Pilietybės įstatymą ir jo įgyvendinimo tvarką. Šie pakeitimai atitinka Lietuvos pareigūnų ir išeivijos bendruomenių atstovų komisijos parengtus pasiūlymus. Nuo šiol įstatyme priimta nuostata, kad Lietuvos Respublikos piliečiai yra visi asmenys iki 1940 metų birželio 15-osios turėję Lietuvos pilietybę. Nuostata netaikoma tik tiems, kurie vėliau repatrijo iš Lietuvos, t.y. iš Lietuvos su-

Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio tarptautinis suvažiavimas Chicagoje 1995 rugsėjo 2 d. Balzeko muziejaus Gintaro salėje.

Nuotrauka iš Ed. Sulaičio archyvo.

NEUŽGIJUSI ŽAIZDA

Šimtmečių eigoje Mažajai Lietuvai buvo lemta patirti baisius kataklistinius smūgius. Šiandien esame liudininkai to krašto visuotinio genocido, įvykdyto nacistinės Vokietijos ir komunistinės Rusijos žiauriausiomis priemonėmis.

Tas kraštas, tačiau, yra

visos tautos gyvenimo dalis, jai skirta istorijos. Argi pateisintina tad, kad rūpinantis Lietuvos prisikėlimu, tuo pačiu laiku nusisukama nuo Mažosios Lietuvos didžios tragedijos, paliekant ją agresorių grobiu. Tai nėra kokia kolonija Afrikoje, o tai kraštas "kur bėga Šešupė, kur

Nemunas teka".

Į šį skaudų faktą bando atkreipti tautos ir valstybės dėmesį Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio tarptautinis suvažiavimas, š.m. rugsėjo mėn. 2 d. įvykęs Chicagoje.

Algis A. Regis

MLR Sąjūdžio tarptautinis suvažiavimas reikalauja
Karaliaučiaus krašto grįžimo lietuvių tautai

Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio tarptautinis suvažiavimas Chicagoje 1995 m. rugsėjo 2 d., atstovaujantis toli nuo tėvišės nublokštųjų rūpesčiams genocido nusiaubtoje tėvynėje, šiuo kreipimuosi ragina Lietuvos Respublikos prezidentą, vyriausybę ir visas aktyvias tautos pajėgas neatlaidžiai siekti Mažosios Lietuvos – neteisėtai pramintos Kaliningrado sritimi – demilitarizavimo ir prigludimo prie gyvosios lietuvių tautos kamieno. Ten dabar įsitvirtinusios Rusijos Federacinės kariuomenės ginkluotosios jėgos ir jų karinė paruoša neabejotinai kelia Lietuvos Respublikos laisvam gyvenimui nuolatinę grėsmę, o kaimyninėms šalims – nestabilumą.

Netolimos praeities faktai akivaizdžiai liudija siaubingą tikrovę. Sovietų Sąjungos kariuomenės 1944/45 metais įvykdytas Mažosios Lietuvos autochtonų gyventojų sunaikinimas, senųjų prūsų ir lietuvių istorinių vietovardžių išplėšimas ir krašto

kolonizavimas iš Rusijos gilumos atkeltais svetimais žmonėmis, palieka neužgydomą žaizdą Europos tautų geopolitinėje struktūroje.

Nacių-komunistų vertybių skalę vaizdžiai išreiškė Sovietų rašytojų pirmininko Ilijos Erenburgo atsisaukimas į okupacinius Sovietų Sąjungos karius, raginantis juos be atodairos žudyti, prievartauti ir naikinti visus užimamo krašto žmones, nesiigilint moterų nei vaikų. Toks barbarizmas buvo visu aršumu vykdomas Mažojoje Lietuvoje – Karaliaučiaus srityje – esminiai lietuvių kilmės gyventojų tarpe. Vokietijos gilumon besiveržianti sulaukėjusi Sovietų kariuomenė ypač nusiaubė Gumbinės, Ungurės, Gerduvos, Sodenų-Nemirkiemio ir daugybę artimų vietovių. Teritorinė apsuptimi vykdomas vietinių gyventojų maršimas badu, masinis civilinių žmonių, žiema suvartų ant Kuršių Marių ledo, skandinimas sprogmenimis ir žudymas kitomis priemonėmis – tai vis būdingi sovietinių karinių

institucijų "išlaisvinimo ir globos" pavyzdžiai lietuvių tautai, nedalyvavusiai II Pasaulinio karo planuose nei jo grobių dalinimesi.

Šimtmečius vokiečių, o dabar Rusijos užgrobtą ir visokeriopai engiamą Mažąją Lietuvą turi turėti pripažintą teisę prisiglausti prie tautos kamieno, kaip akivaizdžiai išreikšta Mažosios Lietuvos Tautinės Tarybos 1918 m. lapkričio 30 d. paskelbtu Tilžės Aktu. Nepriklausomam gyvenimui prisikelianti Lietuva ir plati pasaulio lietuvių bendruomenė neturi moralinės teisės likti abejinga šiai genocidu nuteriotai tautos daliai prie Baltijos krantų. Mažosios Lietuvos grąžinimas gyvenimui savoje tautoje reikalauja Lietuvos vyriausybės ir visų lietuvių nepaliojamų pastangų.

Ieva Jankutė

Mažosios Lietuvos
Rezistencinio Sąjūdžio
suvažiavimo pirmininkė
Irena Regienė MLRS
suvažiavimo sekretorė

grįžo į savo tėvynę. Taip pat praplėstas dokumentų, įrodančių, kad tas ar kitas asmuo iki 1940 birželio 15-osios turėjo Lietuvos pilietybę, ratas.

Papildytas ir įstatymas dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų. Žemė ir miškas bus grąžina-

ma Lietuvoje negyvenantiems piliečiams, jų tėvams ir sutuoktiniams. Ši nuostata galioja ir tiems asmenims, kurie praleido nustatytus terminus paduoti prašymus dėl nuosavybės grąžinimo.

—er—

• JBANCO PUSMETINIS POSĖDIS įvyks Washington, DC, š.m. rugsėjo 30-ją dieną. Šiam posėdžiui pirmininkaus ALTO pirmininko pavaduotojas pulk. Casimir Oksas.

CLEVELANDE ir apylinkėse

LIETUVIS Į MERUS

Edmundas Vytautas Gudėnas kandiduoja į Euclido miesto merus. Jis yra miesto tarybos narys nuo 1989 metų.

Edmundas yra baigęs dešimtmetinę šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą Clevelande, St. Joseph gimnaziją, John Carroll Universitete ekonomiją ir gavo Northwestern Universitete magistro laipsnį iš biznio vadovybės. Prieš dvejus metus jis kandidavo į JAV kongresą prieš Louis Stokes. Būdamas Euclido miesto tarybos nariu Gudėnas yra sukūręs ir pasiūlęs dinamišką Euclido ateities planą. Į mero vietą lapkričio 7 d. rinkimuose yra keturi kandidatai.

Sėkmės jaunajam politikui!

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

CLEVELANDO JŪROS SKAUTŲ STOVYKLA

Rugpjūčio 24-27 dienomis stovyklavietėje prie gražaus Pymatuning ežero susirinko Jūros skautai su vadovais Kęstučiu Petraitčiu ir Edvardu Kižiu.

Virtuvės šeimininkė buvo Rūta Motiejūnaitė. Kartu su vadovais stovyklavo ir jų šeimos. J. Petraitienė parūpino stovyklos marškinius.

Skautai išskylavo, buriavo savo laivu, maudėsi, žaidė. Keturi skautai davė įžodį, tai Kristupas Motiejūnas, Kęstutis Petraitis, Simas Tatarūnas, Viktoras Vaitkus.

Paskutinį vakarą buvo linksmas laužas, kuriam vadovavo Audra Motiejūnaitė. Privaziavo daug svečių.

Stovyklavietę sutvarkę, visi susirinko A. ir P. Petraitčių sodyboje, netoli ežero atsigavinti ir pasidalinti įspūdziais.

Sunku buvo apleisti gamtos ramybę, grožį.

Gero vėjo!

Sesė Mirga

Clevelando skautų laivas Pymatuning ežere.
(Pereitam numerį įdėję Clevelando Jūros skautų nuotrauką "J.S.P. Petraitis riša šlipsus davusiems įžodį", padarėme klaidą. Nuotrauka buvo ne D. Kižio, o A. Venslausko. Atsiprašome.)

A. Venslausko nuotr.
(Pereitam numerį įdėję Clevelando Jūros skautų nuotrauką "J.S.P. Petraitis riša šlipsus davusiems įžodį", padarėme klaidą. Nuotrauka buvo ne D. Kižio, o A. Venslausko. Atsiprašome.)

Š.m. spalio 22 d. sekmadienį, 4 val. p.p.
Dievo Motinos parapijos auditorijoje įvyks

DIRVOS 80-MEČIO SUKAKTIES MINĖJIMAS

Programoje:

1. Oficialioji dalis ("Draugo" redaktorės Danutės Bindokienės pranešimas).
ALTS pirmininko dr. Leono Kriaučeliūno žodis.
2. Koncertas (dainuos Dievo Motinos parapijos choras ir solistė Virginija Muliolienė).
3. Pabendravimas prie kavos parapijos svetainėje.

Vilties draugija

Atlanta Import-Export Inc.

2719 West 71 Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 (800) 775-SEND

Mūsų Atstovas Clevelande:

Dainius Zalensas
LITMA I.E.

639 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

Telefonas: (216) 481-0011

Greitas Siuntinių Pristatymas

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

RUSIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ

Pasiteiraukit dėl Amerikietiško maisto komplektų

*Kalėdos jau nebetoli, o Lietuva ne taip arti.
Ten jūsų giminės, draugai, gal artimieji, gal vaikai
Tai kad nebūtų per vėlu, pradžiuginkite juos laiku!*

Litma Import-Export administracija

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

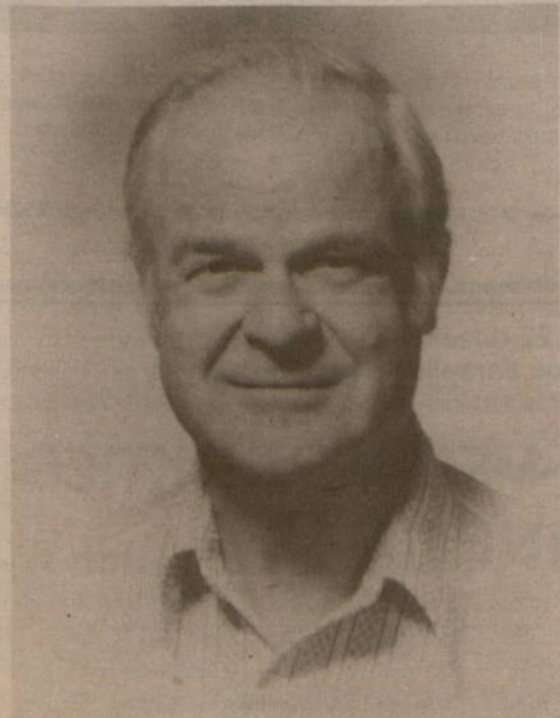
18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DEŠIMTMETIS BE PETRO SAKO

Žmogus, kūdikiu atėjęs į šį pasaulį, yra didžio šeimos džiaugsmo priežastis. Jis yra pradžia, švarus ir nekaltas, kaip saulėtekis, kuriam visa diena, atseit, visas gyvenimas yra prieš akis. Tad ašaroms, žinoma, nėra nei priežasties, nei prasmės. Santuokoje žmogaus brandumas

ateina amžiaus saulėlydis. Ir galiausiai – mirtis, kuri be pasigailėjimo, be padėties bei luomo skirtumo, šalina nuo žemės paviršiaus vieną po kito. Ir pradėdame suprasti, kad žemėje nieko nėra amžino, o viskas, taigi ir žmogaus gyvenimas, turi pradžią ir pabaigą. Atsiradęs tam tikro

sužydi laimės žiedais ir atrodo, kad pasaulyje nėra jokių debesėlių, o tik viešpatauja begalinė šviesa, tiesa ir gėris. Bet žmogaus gyvenimas yra numatuotas Dievo žingsniais, kuriuos mes mirtingieji vadiname metais.

Žengdamas grubiais gyvenimo keliais, jis susiduria su sunkumais, net žiaurumais, su kuriais kovojant, pamažu

amžiaus momente, žmogus vėl išnyksta, kaip nebuves. Lyg žvakė, pradžioje šviesiai sužibusi, ji, liepsnos sudorota, vėl užgesa.

Prieš dešimt metų – 1985 m. rugsėjo 10 dieną, Los Angeles mieste, po sunkios ligos, užgėso šeduvieško Petro Sako, visuomenininkės Rūtos Sakienės vyro, gyvybė. Petras buvo geras krikščio-

nis, taurus patriotas, priklausęs kelioms patriotinėms organizacijoms. Tačiau jo visuomeninė veikla buvo kiek prislopinta, nes bijojo pakenkti Lietuvoje veikiančiam partizanui broliui bei jo šeimai. Bet KGB uoslė žvėriškai jautri ir galiausiai, raudoniesiems jo partizanų grupę apsupus, brolis žuvo. Nustaciūsus žuvusio brolio tapatybę, jo šeima buvo bematant ištremta nežinia kur, nes iki šiol apie ją nėra jokių žinių.

Velionio pageidavimu, mirusiojo palaikus žmona Rūta pernai pervežė į Lietuvą, kur 1994 m. birželio 29, šv. Petro šventės dieną, buvo palaidoti Šeduvos kapinėse.

1995 m. rugsėjo 13 dieną, Los Angelėje buvo surengtas a.a. Petro mirties sukaktuvių paminėjimas. 11 val. šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje šv. Mišias atlaikė prel. J. Kučingis, pasakydamas jautrų pamokslą. Dalyvavo gausus būrys artimųjų, draugų ir pažįstamų.

Po pamaldų visi vyko į Tautinius namus, kur vyko pats paminėjimas. Apeigų vadovas Jonas Petronis pakvietė kalbėti Antaną Mažeiką, Veroniką Andrašūnienę, Karolį Milkovaitį ir Eglę Ariene. Visi velionį prisiminė gražiais žodžiais ir linkėjo našlei Rūtai ištvermės iki Prisikėlimo dienos, kada vėl galės pasimatyti su mylimu vyru.

Rūta Sakienė jautriais žodžiais visiems padėkojo už kalbas ir dalyvavimą. Po apeigų buvo pietūs. Kun. Aloyzas Volskis sukalbėjo maldą.

Paminėjime dalyvavo Lietuvos gen. konsulas Vytautas Čekanauskas su žmona, dr. Povilas Švarcas su žmona ir kt.

K. Milkovaitis

SENOVĖS RADINYS

Jacksontown apylinkėje plento statybos darbininkas užtiko priešistorinių laikų muskusinio jaučio liekanas. Tokie jaučiai klajojo po Ohio prieš 14,000 metų.

Ohio valst. universiteto archeologai ir Ohio istorikų sąjungos nariai patvirtino, kad tai yra miško muskusinio jaučio liekanos iš Pleistoceno (Ledymečio) eros. Pradiniai apžiūrėjimai rodo, kad tas jautis bus bene didžiausias iš iki šiol atrastų šiame krašte, tvirtina Ohio susisiekimo žinyba (ODOT).

Tas jautis rastas į rytus nuo Columbus miesto galėjo sverti bent 900 svarų. Prieš kelerius metus už poros mylių toje apylinkėje buvo atrasti Mastadondo griaučiai. Dabar susisiekimo žinybos (ODOT) archeologai tyrinėja tą apylinkę, ieškodami daugiau panašių liekanų.

VAISTAS PRIEŠ OSTEOPOROZĘ

JAV Maisto ir Vaistų administracija (FDA) patvirtino naują nehormoninį vaistą prieš osteoporozę.

Alendronate – bus naujas vaistas, kuris padės milijonams po menopausės moterų sustabdyti plonėjančius bei retėjančius kaulus nuo skausmingų lūžimų. Lig šiol dažniausiai yra naudojamas estrogeno hormonas prieš osteoporozę. Anot National Osteoporosis Foundation vykdomosios direktorės Sandra Raymond, esama daug moterų, kurios nenori arba negali pakeisti estrogeno kaulų atstatymo terapijos. Joms ši žinia bus labai miela.

Naujasis vaistas bus parduodamas Fosomax vardu, Merck & Co. iš West Point, PA. Tyrimai parodė, kad šis vaistas padidina kaulų masę, sumažina nugarkaulio lūži-

mus ir sustabdo ūgio mažėjimą po menopausės moterims, kurių kaulai išretėję.

FDA žinybai įteiktuose tyrimų rezultatuose pabrėžiama, kad šis vaistas padėjo moterims, kurios buvo praradusios kaulų atsparumą.

Anot Merck, vaisto kaina bus \$50 iki \$55 mėnesiui. Vaisto nepageidaujamos pasekmės gali sukelti kokaletą bei raumenų skausmus.

Sulietuvinta iš USA TODAY. Ger. J.

PAGARBA GYVYBEI

Spalis yra Gyvybei Gerbi mėnuo. Mes visi esame skatinami prisiminti poreikius, kurie palaiko pastovią gyvybės etiką. Pagarba gyvybei yra daugiau, negu vien aborto klausimas. Šį mėnesį mes privalome pasisakyti tokiais mūsų visuomenės klausimais, kaip – mirties bausmė, eutanazija, pagalba savi-

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. A.

JULIUS RAMŪNAS STANKUS

1995 m. spalio 8 d. sueina vieneri metai kai Julius Ramūnas Stankus (g. 1950-10-31 Clevelande, Ohio) iškeliavo į amžinybę. Bet būdamas jau Anapilyje jis turbūt džiaugiasi, kad jo vaikučiai Andrius (9 m.), Kristina (14 m.) stropiai mokosi anglų bei lituanistinėje mokyklose, dalyvauja skautų veikloje, sporte ir apskritai lietuviškame gyvenime.

Tuo džiaugiasi ir jo tėveliai Marija ir Ignas, brolis dr. Viktoras, giminės bei draugai. Visi pasigenda savo tarpe, tačiau kaip ir jo vaikučiai, jį laiko gyvu savo širdyse ir prisimena kaip – mylimą tėvą, buvusį sportininką, taurų draugą lietuvi.

Šv. Mišios už jo sielą bus atnašaujamos š.m. lapkričio 5 d. Dievo Motinos bažnyčioje.

Broliui ir svainiui

STASIUI RAIBIUI

Lietuvoje mirus, giliai užjaučiame mūsų skyriaus narius JUOŽĄ ir GRAŽINĄ RAIBIUS,

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyrius

žudybėje, senelių globa, nėsčiųjų moterų ir kūdikių globa. Clevelando diecezijos bažnyčiose yra išplatintas vyskupo Ant. Pilla pareiškimas apie Pagarbą Gyvybei.

Ger. J.

NAUJA ŠEIMA

Aną šeštadienį Clevelando šv. Jurgio bažnyčioje Alvydas ir Rebecca Balai sumainė aukso žiedus. Jų vedybą apeigas pravedė vyskupas Edward Pevec. Sveikiname jaunevedžius. Ger. J.

PARENGIMAI

1995 M.

• SPALIO 22 d. DIRVOS 80 metų jubiliejus.

• LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• LAPKRIČIO 18 d. Kariuomenės Šventės minėjimas. Lietuvių Namuose.

• GRUODŽIO 16 d. šeštadienį, 9 v. ryto Dievo Motinos parapijos svetainėje. Metinės rekolekcijos – susikaupimo diena. Vedėjas kun. Julius Sasnauskas. Rengia Clevelando ateitininkai.

• GRUODŽIO 17 d. "Singing Angels" choro koncertas trečią val. po pietų Dievo Motinos parapijoje.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS Lietuvių namų salėje.

"Dirvos" redaktoriui Dr. Anicetui Bundoniui pirmadienį buvo padaryta skubi operacija. Redaktorius dabar sveiksta ir yra gydomas Meridian Euclid ligoninėje Clevelande. "Dirvos" redakcijos personalas rūpinasi laikraščio leidimu ir ruošiasi "Dirvos" 80-tam jubiliejui.

Redaktoriui Dr. A. Bundoniui visi Clevelando lietuviai linki kuo greičiau pasveikti ir grįžti į darbą redakcijoje, kuriame jis jau treči metai sėkmingai darbuojasi.